

izdaja Delavska univerza
Domžale, Kolodvorska c. 6
telefon 72 082. — Ureja uredniški odbor. — Odgovorni urednik Milan Flerin. — Izhaja vsakega 15. v mesecu. — Ziro račun: številka 5012-3-50. — Cena 0,50 din. — Tiska tiskarna "Toneta Tomšiča" v Ljubljani

Občinski poročevalec

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OBČINE DOMŽALE

Srečno 1970

Še nekaj dni nas loči od vstopa v novo 1970. leto. Navada je, da si ob prehodu iz starega v novo leto čestitamo, prav pa je, da vstopamo v novo tudi pripravljeno, s trdnimi načrti, kaj bomo napravili, da smo za uresničenje teh načrtov pripravljeno zastaviti vse svoje sile in sposobnosti, prav pa je tudi, da si želje omejimo po svoji zmogljivosti.

Zato mislim, da je tudi prav, da s takimi realnimi željami stopa v novo leto tudi občinska skupščina Domžale. Zastavimo si le take naloge, ki jih bomo ob polni angažiranosti vseh faktorjev tudi mogli izvršiti. Teh nalog pa prav gotovo ni malo in tudi načinov in potov za njihovo uresničitev je mnogo.

Naj naštejemo samo poglavitne.

Gospodarsko moč industrije bo potrebno nenehno krepiti z modernizacijo, s polnim izkoriščanjem obstoječih kapacitet in težiti k odpiranju novih obratov.

V trgovini bo potrebno nadaljevati in vsaj tako intenzivno razvijati dejavnost kot doslej, v tem pa imeti pred očmi dejstvo, da je še vedno velik odliv denarja predvsem v Ljubljano. Stremeti je treba, da pride do povečanja števila trgovin, ki včasih tudi pri istem podjetju ustvarijo konkurenčnost, s tem pa tudi boljšo izbiro za kupca.

V gostinstvu in turizmu nas čaka še mnogo dela. Predvsem moramo v letu 1970 poskrbeti za generalni razvojni načrt turizma in po njem pričeti že z vso vnemo delati gostinsko turistične objekte, kolikor jih že v nekaterih krajih nimamo ali pa jih v te namene ne znamo izkoristiti.

Z vso voljo in pravilno davčno politiko bo potrebno še naprej razvijati obrtno dejavnost, in pri tem posebno skrb

in pozornost posvetiti tistim panogam obrti, ki nam jih primanjkuje, ali pa jih primanjkuje v nekaterih krajih.

Tudi bo potrebno posvetiti veliko pažnjo stanovanjsko komunalni izgradnji občine. Z vso odločnostjo in voljo se bomo morali lotiti tega problema in sicer tako na področju stanovanjske izgradnje kot na izgradnji komunalnih objektov. Tu imamo vse možnosti, da s pravilnimi prijemi v letu 1970 naredimo velik korak naprej.

Na področju šolstva mislim, da je prva in največja naloga pričeti z izgradnjo šolskega omrežja. Osebne dohodke učiteljsstva bo nujno uskladiti z dohodki v sosednjih občinah.

Tudi telesna vzgoja in kultura morata dobiti mesto, ki jima v naši družbi pripada, bili pa sta dostikrat pri odrejanju nalog in sredstev zastopavljeni.

Čaka nas težka naloga v utrjevanju krajevnih skupnosti. S prenosom nekaterih poslov in nalog nanje bomo morali nenehno skrbeti, da bodo sposobne, prevzete naloge tudi v redu izvrševati. Zavedati se moramo, da brez dobrih krajevnih skupnosti tudi delo skupščinskih organov ne more biti boljše.

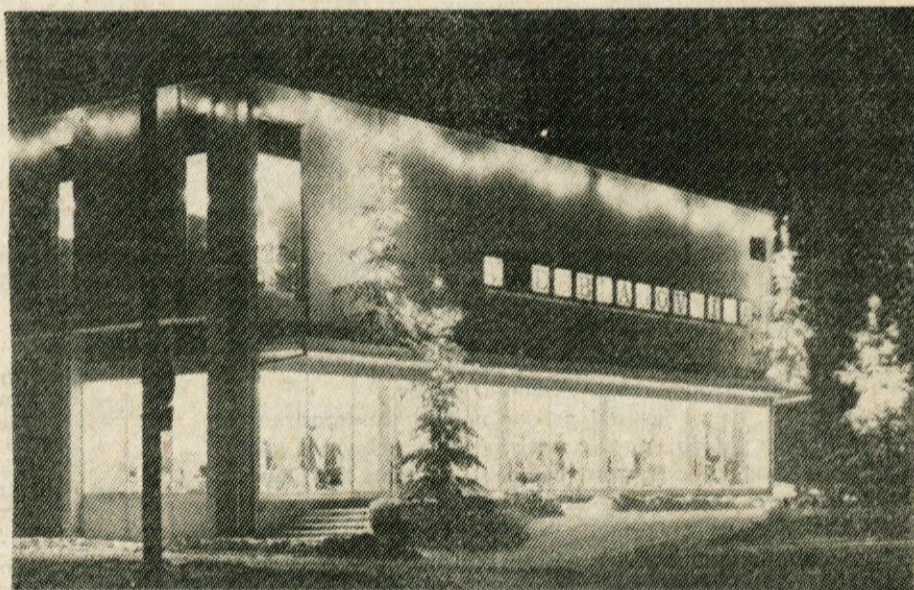
Navedel sem le nekaj nalog in del, ki naj bi jih opravili v nastopajočem letu 1970. Želim, da bi pri teh nalogah sodelovalo čim več občanov, prav tako pa tudi želim, da bi leto 1970 bilo za vse nas vsaj tako plodno, če ne še bolj kot je bilo to, ki odhaja

Vsem občanom naše občine želim veselo, srečno, zadovoljno in uspešno novo leto 1970.

Predsednik skupščine občine
Domžale
Albin Klemenc

SREČNO V SILVESTROVI NOČI IN V
VSEM LETU 1970 ŽELI BRALCEM OB-
ČINSKEGA POROČEVALCA UREDNIŠKI
ODBOR

Občinski zbor občinskega sindikalnega sveta

18. novembra se je vršil občni zbor občinskega sindikalnega sveta Domžale. Z njim ni bil samo zaključen mandat organov sindikalne organizacije v občini, temveč je bil občni zbor tudi zaključna stopnja številnih akcij sindikalnih organizacij na raznih področjih delovanja. Občni zbori sindikalnih organizacij pa so bili organizacijska, kadrovska in vsebinska predprava nanj.

Ker so bili občni zbori osnovnih sindikalnih organizacij že precej odmaknjeni, je posebna izdaja Delavske enotnosti ob občnem zboru domžalskih sindikatov ponovno osvežila obravnavano problematiko. Zato je sam občni zbor deloma kar nadaljeval z razpravo, ki je bila začeta v posebni izdaji.

Občnemu zboru so bile v poročilu med drugimi posredovane tudi ocene in stališča o tako pomembnih dogajanjih, kot so bile smoladanske volitve v skupščine ter izvajanje družbene in gospodarske reforme.

O volitvah v skupščine in o referendumu za samoprispevek je občinski sindikalni svet izdelal podrobno analizo z ugotovitvami, ki opozarjajo na pozitivne in negativne procese in pojave v naši občini, ki so prišli ob volitvah posebno do izraza.

Velik del poročila je bil posvečen izvajanju družbene in gospodarske reforme. Podrobno so bila obdelana naslednja področja: izobraževanje in kultura, samoupravljanje in interna zakonodaja, gospodarjenje, zaposlovanje in nezaposlenost, življenjski in delovni pogoji zaposlenih.

Na začetku občnega zbora je bil prebran referat o »Nekaterih aktualnih nalogah sindikalnih organizacij«, ki je služil skup-

no s poročilom o delu za vsebinsko osnovno razpravi.

Prvi del referata je bil posvečen 50-letnici revolucionarnega delavskega gibanja v Jugoslaviji in opisu razvoja delavskega gibanja in sindikatov. Bistvo tega dela referata je strnjeno v naslednji ugotovitvi: »Naše izkušnje pa tudi izkušnje drugih nas učijo, da se v revolucionarnem boju za spreminjanje družbe in v iskanju poti k lepšemu jutrišnjemu dnevu, niti za hip ne smemo samozadovoljno ustavljati. Kajti temeljna značilnost revolucionarnega snovanja in delovanja je bil nemir ob doseženem. Zavračali smo dogme in večne resnice, kar smo ustvarili in dosegli nismo nikoli proglasili za popolno. Prav te lastnosti dajejo tudi danes ZK, sindikatom in Zvezi mladine, ki praznujejo letos svojo 50-letnico, pečat revolucionarnosti in naprednosti.«

V nadaljevanju sta se referat in razprava osredotočila predvsem na naslednji temi:

— razvijanje in izpopolnjevanje sistema samoupravljanja;

— vloga in organiziranost sindikata.

Glede vprašanja razvijanja in izpopolnjevanja sistema samoupravljanja so se diskutanti predvsem zadrževali na problemu, kako uvajati ustavne amandmaje v praksi, kako razviti najustreznejše sisteme vodenja, odgovornosti, informiranja itd. Postavljala so se tudi vprašanja, kako organizirati enotno akcijo sindikalnih organizacij, da se preprečijo negativni poizkusi, ki se skrivajo pod okriljem izpopolnjevanja samoupravnih organizmov.

Ocene občnega zbora o dosedanjem delu, vloži in organiziranosti sindikalnih organizacij so bile pozitivne. Delegati pa so opozorili tudi na nekatere težave: pogosto nesprejemanje funkcij, hitro menjavanje predsednikov, nepriznanje za delo, usmeritev na samo nekatere »manj važne naloge« sindikalnih organizacij itd.

Zato je bila v razpravi in v gradivu posebno poudarjena težnja po še intenzivnejšem izobraževanju vodstev sindikalnih organizacij, posebno še, ker so že dosedanja prizadevanja in izkušnje na tem področju dale precejšnje rezultate.

Na osnovi te, že dosežene stopnje sistematičnejšega izobraževanja in kadrovanja v osnovnih organizacijah, je tudi občni zbor pri volitvah novih organov poizkušal narediti korak naprej. Tako so v novem vodstvu deloma ostali kadri iz prejšnjega sestava, deloma pa so bili pritegnjeni novi iz osnovnih organizacij sindikata ali tisti, ki so dosedaj delovali v drugih družbenopolitičnih organizacijah in organih samoupravljanja ter se že izkazali z delom v praksi. S tem je dana kadrovska osnova za še intenzivnejše delo sindikalne organizacije v občini.

Razprava na občnem zboru je ponovno opozorila na nujnost koordinacije dela in delovnih programov ter na nujnost stalnega iskanja najustreznejših metod dela. Ponovno se je namreč pokazalo, da težave v delovanju družbeno-političnih organizacij in organov na občinski ravni izhajajo iz slabe koordinacije dela in različnih metod delovanja. Prizadevanja za boljšo koordinacijo dela in za boljše delovne metode pa na drugi strani ne bi smeli usmeriti v uveljavljanje neke formalne enotnosti, temveč bi jih morali usmeriti v plodno razčiščevanje problematike in v iskanje najustreznejših metod delovanja in sodelovanja.

J. K.

Gospodarjenje z gozdovi na območju občine Domžale

(Nadaljevanje)

GOZDNI SKLAD — BIOLOŠKA AMORTIZACIJA IN PORABA SREDSTEV V ZASEBNIH GOZDOVIH

	1964	1965	1966	1967	1968	Skupaj	Plan 69
Formirana sredstva	182.485	178.970	194.813	230.239	349.762	1.136.269	336.352
Poraba	182.485	178.970	385.394	656.198	530.398	1.933.445	339.798
— gojenje gozdov	115.515	95.080	112.110	214.528	185.944	723.177	224.445
— varstvo gozdov	10.173	3.400	5.410	5.100	4.922	29.005	5.360
— vzdrževanje cest	55.000	62.260	63.250	82.095	124.576	387.181	100.693
— urejanje gozdov	1.797	18.230	204.624	354.475	214.956	794.082	9.300
Razlika	—	—	190.581	425.959	180.636	797.176	3.446
Poraba %	100	100	198	285	152	170	101
Formirana sredstva							
Za ceste m ³	4,60	7,17	6,85	8,69	9,72	7,43	7,92
Urejanje m ³	1,50	2,10	22,18	37,52	16,78	15,24	7,32

Sredstva, katera so bila vložena v zasebne gozdove na območju obrata, so poprečno 70 % višja od ustvarjenih dohodkov, kar nam nazorno prikazuje, da je preliv sredstev, s katerimi so bila utemeljena gozdnogospodarska območja z Zakonom o gozdovih, dokazan na primeru porabe sredstev v okviru GG Ljubljana na območju domžalskih zasebnih gozdov.

Logično je, da so lastniki gozdov najbolj zainteresirani za sredstva, ki jih podjetje vlaga za gradnjo in vzdrževanje komunikacij, od česar imajo neposredne koristi ne samo kot blagovni proizvajalci lesa, veliko bolj kot zaposleni občani. Interesi lastnikov gozdov in gozdarskih delavcev so prav v vprašanju vzdrževanja transportnih objektov skupni, kajti prav gozdar je pri svojem delu na širšem območju odvisen od cestnega omrežja.

VI. ODNOS MED DOHODKOM LASTNIKA OD PRODANEGA LESA IN PRODAJO REZANEGA LESA — 1968

	Iglavci m ³ din	Listavci m ³ din
I.		
— Poprečna prodajna cena hlodovine	201,48	173,71
— Dohodnina od gozda	9,00	5,00
— Biološka amortizacija	25,40	25,40
— Stroški gospodarjenja 1.	41,51	41,51
— Stroški gospodarjenja 2. (ves les)	23,40	23,40
— Poprečni dohodek lastnika 1.	125,57	101,80
— Poprečni dohodek lastnika 2.	138,68	114,91
II.		
— Nabavna cena hlodovine	201,48	173,71
— 65 % izplena	309,97	267,25

	Iglavec m ³ din	Lístavec m ³ din
— Proizvodni stroški razreda	97,00	102,50
— Lastna vrednost rezanega lesa	406,97	369,75
— Prodajna cena rezanega lesa	550,00	450,00
— Dohodek predelov. industrije	143,03	80,25
— Dohodek na 1 m ³ hlodovine	92,96	52,16
III.		
— Prodajna vrednost rezanega lesa	550,00	450,00
— 29 % davek na promet proizvodov	159,50	130,50
— Maloprodajna cena — žaga	709,50	580,50
— Maloprodajna cena — trgovina (12 % marža)	794,64	650,16
— Prometni davek od usluge razreza	42,00	13,50
— Faktor hlodovina — rezan les		
— žaga	2,29	2,17
— trgovina	2,56	2,43

Iz prednjih podatkov je razvidno, da so cene rezanega lesa znatno višje od prodajnih cen hlodovine. Cene žaganega lesa so od leta 1963 dalje naraščale, vrednost hlodovine pa je ostala praktično nespremenjena, v Avstriji in Nemčiji so cene hlodovini celo upadle. Razmerje med nabavno vrednostjo hlodovine in prodajno ceno rezanega lesa iglavec je v evropskem merilu 1:2,0, Avstrija ima razmerje 1:2,2 Slovenija pa 1:2,29. Seveda pri vsem tem ne zajemamo pokazateljev akumulacije trgovskega omrežja. Če primerjamo podatke o dohodku predelovalne industrije na 1 m³ hlodovine iglavec z neto odkupno ceno, katero prejme lastnik gozda za opravljeno delo in vrednost lesa na panju, vidimo, da znaša dohodek industrije 74,03 % — stroški, katere obračunava gozdnogospodarska organizacija za vsa dela pa znašajo 33,05 % od dosežene neto odkupne cene. Razumljivo je, da je tedaj porast tako prodajnih, kakor odkupnih cen hlodovine upravičen.

Razprave o problemih gospodarjenja z gozdovi so bile organizirane v Moravčah in Lukovici. Težnje lastnikov gozdov so bile znane že pred razpravami, bistveno je bilo tedaj le prikazati možnosti za spremembo in s prizadetimi lastniki ter gozdnogospodarsko organizacijo sporazumno predlagati zakonodajalcu spremembo zakonitih določil. Želja vseh prizadetih je izboljšati medsebojne odnose tako, da bo lastnik gozda, kakor tudi delavec gozdnogospodarske organizacije, prejel za svojo lastnino in svoje delo tudi zaslužno plačilo.

V razpravi so bili podani sledeči predlogi in sklepi:

— Nujno je poglobliti sodelovanje lastnikov gozdov v gozdnogospodarsko organizacijo v samoupravnih organih. O delih, katera se izvajajo v zasebnih gozdovih, o sprejemanju gospo-

darskih načrtov, o odkupnih in prodajnih cenah lesnih sortimentov, o delitvi ustvarjenega dohodka iz zasebnih gozdov naj odloča samoupravna skupnost lastnikov gozdov — kmetov.

— Razumljivo je, da prosto razpolaganje s tržnimi višji lesnih sortimentov ne more biti prepuščeno slučajnim kupcem, še manj prekupčevalcem. Vsakdo, kdor bi organiziral odkup lesnih sortimentov, bi stremel za dohodkom, odkupil bi le konjunkturne lesne sortimente. Stroški za operativno gozdarsko službo bi vsekakor ostali, kajti gozdovi in gozdna zemljišča bodo v tej ali oni obliki prodaje lesnih sortimentov še vedno pod posebnim, z zakonom določenim varstvom. Raziskave tržišča in iskanje kupca v samoupravni skupnosti, pri močni gospodarski organizaciji, bi tedaj lahko zagotovile najvišje odkupne cene lesnim sortimentom.

— Stroški gospodarske organizacije bi se morali znižati. Z Zakonom o gozdovih je predpisana revizija gozdnogospodarskih načrtov vsakih 10 let. S podaljšanjem ureditvenega obdobja na 20 let bi se stroški za urejanje gozdov znatno znižali. S pravilnikom o gozdnem redu je določen prevzem lesa pri panju. Obseg dela gozdarskega osebja se je s tem povečal za 20—30 %, pri tem pa podjetje ni zaposlilo novih delavcev. Še v letu 1961 so bili poleg številnejšega osebja na območju občine zaposleni trije lesni nakupovalci.

Velik delež pri izgradnji industrije so prav gotovo prispevali zasebni gozdni posestniki vse od obveznih oddaj dalje. V izvozu lesne industrije Slovenije so visok odstotek prispevali zasebni gozdovi — zato bi v neki obliki končno lahko gozdnemu posestniku družba vrnila del ustvarjenih splošnih dobrin, del ustvarjenih dohodkov pa naj bi se namenil tudi za starostno zavarovanje kmetov — lastnikov gozdov. Zakaj bi moral zasebni lastnik gozda, v splošno družbeno korist, nositi vse stroške za gospodarjenje z gozdovi prav pri prodaji svojega lesa in dela? Tudi kmet je potrošnik, ki mora pri nakupu finalnih proizvodov lesne industrije, kateri je dobival surovino, plačati tudi družbene dajatve od lesa, katerega je oddal v predelavo.

Upravičen je tedaj zahtevek lastnikov gozdov, da za operativno delo v gozdovih, ki so splošna ljudska dobrina, prispeva svoj delež tudi družba! Družbene dajatve pri prometu z lesom so mnogo višje od odkupnih cen lesnih sortimentov — le del teh sredstev pa bi v obliki plačila javne gozdarske službe znatno znižal režijo gozdnogospodarskih organizacij.

Nujno je rešiti problematiko kmetijstva, kot vir dohodkov tudi gozdarstva, nakazane so možnosti za delno rešitev po predlogu lastnikov gozdov in gozdnogospodarske organizacije — upajmo pa, da ne bomo le razpravljali in obljubljali, temveč tudi pomagali slovenskemu kmetu.

dipl. ing. R. Celarc

Javna razprava o gospodarjenju z gozdovi končana

Te dni bo komite za kmetijstvo in gozdarstvo Izvršenega sveta razpravljalo o osnutku poročila o javni razpravi o gospodarjenju z gozdovi in o osnutku zaključkov oziroma tez o bodoči ureditvi gospodarjenja z gozdovi, kakor izhajajo iz javne razprave. Tako bo — preden bo Izvršni svet predložil Skupščini SRS končno poročilo in tudi predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah sedanega zakona o gozdovih — zaključena široka razprava o sedanji in bodoči ureditvi gospodarjenja z gozdovi v naši republiki, ki jo je sprožila s svojim sklepom z dne 1. IV. 1969 republiška skupščina. Ta je takrat razpravljala o ureditvi gospodarjenja z gozdovi v SR Sloveniji in ugotovila, da predstavlja sedanja sistemska ureditev gospodarjenja z gozdovi, zlasti skupno gospodarjenje z družbenimi in zasebnimi gozdovi ter sedanja organizacijska oblika gospodarjenja z gozdovi po gozdno gospodarskih območjih, trajno osnovo za njegov nadaljnji razvoj. Ugotovila je tudi, da pa z zakonom o gozdovih vendar niso bila ustrezno reše-

na vsa vprašanja na tem področju in da bo rešitev teh vprašanj ugodno vplivala na razvoj družbenoekonomskih odnosov pri gospodarjenju z gozdovi. Ta vprašanja — o katerih je bilo že dotlej v razpravi veliko naspodujočih stališč in predlogov — so predvsem:

- družbeni vpliv na gospodarjenje z gozdovi;
- financiranje enostavne in razširjene reprodukcije;
- samoupravljanje z družbenimi in zasebnimi gozdovi;
- promet z lesom.

To so bila vprašanja, o katerih je torej stekla javna razprava vse do konca novembra; tudi v naši občini, ki pa — žal ni poslala svojih predlogov in pripomb Izvršenemu svetu. Javno razpravo je organizirala socialistična zveza, vanjo pa so se vključili tako zasebni gozdni posestniki in gozdna gospodarstva, kakor tudi politične ter strokovne organizacije.

Kakšni so predlogi in opombe:

1. Družbeni vpliv na gospodarjenje z gozdovi.

V javni razpravi je bila z veliko večino (tudi med zaseb-

nimi lastniki) potrjena ugotovitev, da je enotno in skupno gospodarjenje z družbenimi in zasebnimi gozdovi trajna podlaga za nadaljnji razvoj gozdarstva, da je pa treba povečati družbeni vpliv na gospodarjenje, da se preprečijo posledice kratkoročnih podjetniških, dohodkovnih interesov, ki so prisotni in dosedanja organizacijski strukturi. To pa je mogoče predvsem prek gozdno gospodarskih načrtov, njihovega okvira in vsebine, pa tudi z drugimi ukrepi, katere so nakazali v javni razpravi. Gozdno gospodarski načrt je doslej edino sredstvo, s katerim družba lahko vpliva na gospodarjenje z gozdovi (potrjuje ga republiški sekretariat za gozdarstvo). Predpise bi morali po mnenju mnogih spremeniti tako, da bi zaradi zmanjšanja stroškov podaljšali dobo za revizijo načrtov, poenostavili sestavo teh načrtov za vse ali vsaj za negospodarske gozdove, predvsem pa postavili izvajanje teh načrtov. Za enostavnejše izvajanje teh načrtov je bilo danih v razpravi precej — tudi zelo različ-

nih predlogov. Naj navedem samo nekatere:

— ukine naj se dokazovanje drevja za posek za neblagovno proizvodnjo (domača poraba), oziroma kjer posek ni večji od 3 m³ letno,

— odkazuje naj se posek za več let skupaj, npr. 3 leta vnaprej,

— poenostaviti je treba strokovno — zlasti logarsko službo, zmanjšati število režijskih delavcev, možnost spremembe kulture in vrednost sprememov itd.

— poenostaviti je treba nadzorno, kontrolno službo.

2. Samoupravljanje z zasebnimi in družbenimi gozdovi

V razpravi je bila prav tako zelo jasno izražena zahteva za povečanje vpliva zasebnih gozdnih posestnikov na gospodarjenje z zasebnimi gozdovi, oziroma za njihovo samoupravno določanje o vseh bistvenih vprašanjih in pogojih gospodarjenja s temi gozdovi. Tudi glede tega je bilo več različnih mnenj in predlogov, katerih večina pa vendar temelji na osnovni misli: kmetje — gozdni posestniki naj v okviru gozdno gospodarskih načrtov, prek katerih se

zagotavlja družbeni vpliv na gospodarjenje, organiziranj v samoupravne skupnosti samostojno odločajo o vseh vprašanih, enako kot delavski sveti gozdnih gospodarstev o gospodarjenju z družbenimi gozdovi:

— o prodaji lesa, — o biološki amortizaciji v okviru z republiškim odlokom o določenih mejah, o letnih načrtih in višini stroškov pri obnovi gozdov, o poslovanju skupnih služb za gozdove obeh sektorjev itd.

Pri tem je treba v tako organiziranem samoupravnem gospodarjenju z zasebnimi gozdovi zagotoviti tudi pretežni vpliv tistih gozdnih posestnikov, ki jim je gozdarstvo pretežna dejavnost in vir dohodkov. Seveda pa so bila tudi nasprotna mnenja, ki pa so ostala v manjšini, naprimer, da je treba ohraniti sedanji sistem z nekaterimi manjšimi spremembami v korist zasebnih gozdnih posestnikov.

3. Promet z lesom

Večina udeležencev in javni razpravi se je po zelo obširnih in polemičnih razpravah opre-

delila za organiziran promet z lesom. Veliko predlogov — predvsem seveda s strani zasebnih gozdnih posestnikov je bilo tudi, da je treba povečati prodajne cene gozdnih sortimentov, znižati režijske stroške GG, organizirati tržišče z lesom na konkurenčni osnovi, predvsem pa, da je treba ukiniti monopolni položaj gozdno gospodarskih organizacij. Tudi glede tega je bila močno poudarjena zahteva po večjih samoupravnih pravicah zasebnih lastnikov gozda pri odločanju o prometu z lesom, npr. da soodločajo o izbiri najboljših kupcev.

Po pregledu nekaterih naj bi les odkupovale ne samo gozdnogospodarske, ampak tudi druge za to registrirane organizacije — lesno predelovalne in kmetijske zadruge. Seveda pa je treba v tem primeru ugotoviti ustrezno pobiranje biološke amortizacije.

4. Financiranje obnove in razširitve gozdov

Vzdrževanje, obnova in širitev gozdov je nedvomno tisto področje gospodarjenja z gozdovi,

pri katerem mora biti v največji meri zagotovljen družbeni vpliv in interes. S predpisi je treba zagotoviti učinkovito in trajno financiranje tistih del, ki so določena z gozdnogospodarskimi načrti kot minimalno potrebna za namene. Glede ureditve teh vprašanj so bila mnenja in v javni razpravi zelo deljena, celo popolnoma nasprotna. Po mnenju mnogih naj bi bila biološka amortizacija določena z republiškim predpisom le do določenega minimuma, dejansko višino pa naj določijo pristojni samoupravni organ.

Zlasti so bila deljena mnenja, ali naj se biološka amortizacija plačuje od vsega posekanega lesa (torej tudi od lesa za domačo porabo), ali pa le od lesa iz blagovne proizvodnje. Kolikor bi bila osnova ves posekani les, bi bila obremenitev na m³ lesa povprečno manjša (manjvreden les pa naj bi bil oproščen plačila te amortizacije). Nekateri drugi predlagajo, da se uvede za plačilo stroškov gospodarjenja z gozdovi prispevek glede na površino gozda, kolikor biološke amortizacije ne bo treba plačati od vsega lesa. Predlagali so, da se biolo-

ška amortizacija plačuje po vrednostnih razredih, kar omogoča že sedanji zakon.

5. Drugi predlogi

V razpravi je bila dana tudi vrsta drugih predlogov za ureditev posameznih vprašanj, ki se posredno ali neposredno nanašajo na gospodarjenje z gozdovi, predvsem s področja davčne politike. Predlagali so tudi, da bi s spremembo zakona o dedovanju preprečili nadaljnjo drobitev zasebne gozdne posesti.

Vsi ti predlogi bodo — kot rečeno — dobili svoj končni odraz v predlogih za spremembo sedanjega republiškega zakona o gozdovih. Od tega je odvisna v dobršni meri navadno gospodarsko najracionalnejša ureditev gospodarjenja z gozdovi. Potrebno pa bo vložiti tudi dosti navora za vzpostavitev pravih odnosov vseh, ki neposredno gospodarijo z gozdovi, zlasti GG in gozdnih posestnikov.

O teh predlogih smo poročali v naslednji številki našega lista, še preden bo o njih odločala republiška skupščina.

F. G.

Ali se bo v kmetijstvu obrnilo na bolje?

Zadnjikrat smo pregledali glavne vzroke, ki so povzročili tako globoko gospodarsko krizo v našem kmetijstvu. Na vprašanje: »Kaj pa bo v bodoče?« smo se namenili odgovoriti, kolikor je to sploh mogoče, v decembrski številki.

Ugotovili smo, da je neposredni vzrok tako hude situacije neusmiljeno delovanje tržišča po uveljavitvi gospodarske reforme. Na osnovi tega se je le uveljavilo spoznanje, da so potrebni tudi v naši državi nekateri ukrepi, ki naj kmetijsko proizvodnjo zaščitijo pred neusmiljenim delovanjem mednarodnega trga.

Kateri proizvod kmetijstva pa naj bo deležen posebne družbene skrbi? Doslej je bila učinkovito zaščitena le proizvodnja pšenice! Analiza vrednosti kmetijskih proizvodov za leto 1967 pokaže, da je bila vrednost pridelane pšenice, koruze, sladkorne pese, krompirja, sončnic in tobaka skupaj 11 milijard 760 milijonov din. Nič manj pomembni pa niso proizvodi živilnoredje, katerih skupna vrednost je v tem letu znašala 11 milijard 895 milijonov din. Od celokupne proizvodnje živilnoredje odpade na govedo, prašiče, ovce in mleko 78% celotne vrednosti oz. ca 9 milijard dinarjev. Strokovnjaki menijo, da bi morala družba voditi posebno skrb za omenjenih 10 glavnih kmetijskih proizvodov. To pa je približno toliko, kot vrednost primarne industrijske proizvodnje

(električna energija, premog, nafta, črna in barvna metalurgija in nekovine), nad katero ima država posebno skrb. Država se v bodoče ne bi smela odpovedati tudi skrbi za normalen razvoj glavnih kmetijskih proizvodov, v okviru katerih enakopravno spada tudi živilnoredje.

Če se uveljavlja spoznanje o nujnosti uravnavanja živilnoredje proizvodnje z določenimi merami in to tudi se, nastaja vprašanje, ali naj bo z njimi zaščitena vsak, tudi najslabši proizvajalec, vsaka tudi najslabša kvaliteta in vsaka količina?

Odločitev o tem vsekakor ni lahka, kajti skozi cene, kvaliteto in količino zaščitnih proizvodov se mora odražati naša bodoča agrarna politika.

O njej bodo v kratkem razpravljali tudi naši najvišji politični in državni organi. Vsekakor pa ne bodo mogli mimo najnovejših ugotovitev znanstvenikov in raznih mednarodnih institucij o tem vprašanju. Za to priliko smo zbrali nekaj ugotovitev, ki jih posredujemo. Kmetijska tehnološka revolucija je v zadnjih 100 letih naredila ogromen korak naprej. Včasih je bilo izključno orodje kmetijskega delavca motika, danes pa računajo, da stane dobro opremljeno delovno mesto v kmetijstvu v Nemčiji 250.000 din. Isto velja tudi za družbeni sektor v naši državi. Zato smo ugotovili, da samo koncentracija zemlje in socializacija odno-

sov brez denarja (!) ne zadostuje za moderno in učinkovito kmetijsko proizvodnjo. Niti bogate dežele nimajo dovolj denarja za rastoče potrebe kmetijstva po denarju, torej za učinkovito modernizacijo.

Torej: vse manj delavcev, zato pa več strojev oz. kapitala je potrebna za modernizacijo kmetijstva. V deželah v razvoju pa je prav obratno: imajo veliko ljudi in malo denarja.

Večina gospodarstvenikov meni, da so počasnega razvoja nerazvitih dežel krive prav razmere v kmetijstvu. Za mnoge od teh držav so kmetijski pridelki edini vir konvertibilnih valut za industrializacijo. Že od krize 1929. leta sem pa je uvoz kmetijskih pridelkov v razvite dežele deležen zaščite. Od takrat tudi lahko opazujemo stalno relativno manjšanje izvoza kmetijskih pridelkov. Po oceni eksperta v FAO dežele v razvoju tudi v naslednjem obdobju ne bodo izboljšale položaja v izvozu svojih kmetijskih pridelkov. Zato so se znanstveniki dolgo spraševali, komu dati pri razvoju prednost. Sedaj so končno prišli do spoznanja, da je enako pomemben razvoj obeh dejavnosti in da razvoj samo ene ali druge panoge povzroča zaostajanje drugih vej gospodarstva.

Brez industrijskega napredka prav gotovo ni mogoče doseči velikega napredka v kmetijstvu, saj je večanje produktivnosti v kmetijstvu, ki je navadno v deželah v razvoju še manjše kot

v industriji, vezano na zmanjšanje kmetijskega prebivalstva. Dežele v razvoju si torej lahko obetajo vse manj od agrarnega izvoza, vendar pa morajo razvijati kmetijstvo do največje možne stopnje samooskrbe, kajti uvoz kmetijskih pridelkov za lastne potrebe je za te dežele velika gospodarska škoda. Relativni pomen, prehraniti prebivalstvo pa tako slej ko prej ostaja enako pomemben. (Se vedno je in ostaja hrana osnovna človekova potreba.)

Kljub tehnološki revoluciji pa so dohodki zaposlenih v kmetijstvu povsod po svetu med najnižjimi. Zato se beg iz kmetijstva nadaljuje. V državah EGS je leta 1967 le še 11,8 milijona zaposlenih delalo v kmetijstvu pri 184 milijonih prebivalcev. Vendar predvideva takozvani Mansholdov program, naj bi se do leta 1980 število zaposlenih v kmetijstvu znižalo še za polovico. Seveda ob določeni strukturni spremembi kmetijskih obratov, ki se morajo iz majhnih spremeniti v srednje velike in velike.

Prav skozi prizmo takih, podobnih in še drugih ugotovitev, ki veljajo za razvoj kmetijstva po vsem svetu, moramo gledati na ukrepe naše družbe za bodoči razvoj kmetijstva.

Tudi za Slovenijo predvidevajo sestavljavci programa dolgoročnega razvoja kmetijstva zmanjšanje števila zaposlenih v kmetijstvu za nadaljnjih 100.000, predvidevajo pa tudi zmanjšanje kmetijske zemlje za okoli

100.000 ha in to predvsem v plalniskem področju, kjer je izredno težko po sedanjem načinu gospodarjenja kmetovati kot doslej.

Kmetovanje v ravninskih predelih pa bo potrebno itenzificirati. Kako? O tem pa bodo razprave še dolgo trajale. Menimo, da so tudi za tako imenovane višinske kmetije načini in pota, ki bi omogočili nadaljnje racionalno izkoriščanje teh predelov. Vendar o tem kdaj drugič.

Še naprej pa bo tržišče glavni regulator nadaljnega razvoja kmetijske proizvodnje. Tržišče pa se deli na zunanji in notranji trg. O zunanjem trgu smo že rekli nekaj besed in vemo, da je živinoreja ob normalnih letih

le ustvarila 200 milijonov zelenih dolarjev. Zato se naša država temu izvozu ne bo mogla odpovedati, čeprav je lani in predlani kazalo, da se mu bo. Z naraščanjem življenjskega standarda in pa turizma postaja tudi domače tržišče vse večje in tudi vse bolj zahtevno. Kvalitetnega govejega mesa pa v Evropi primanjkuje in ga bo tudi — vsaj računski tako kažejo — primanjkovalo v bodoče še bolj. Sistem državnih garantiranih cen, uveden ob reformi, se je izkazal skoraj v celoti kot neučinkovit. Zato je bil že lani ustanovljen sklad za izvoz živinorejskih proizvodov, ki je skupaj z državno direkcijo državnih rezerv skušal organizirati tako proizvodnjo goveda in prašičev, da bi bil letos realizi-

ran izvoz v višini ca 180 milijonov US dolarjev.

Ta sklad naj bi garantiral minimalne cene za izvoz s tem, da se dosežene višje cene delijo med skladdom in proizvajalci. To razliko skupaj s sredstvi direkcije državnih rezerv ter dodatnimi carinami iz uvoza kmetijskih pridelkov naj bi uporabili za eventualno doplačilo, kadar bi dosegli na zunanjem tržišču nižjo ceno od dogovorjene. Proizvajalci pa bi morali seveda skleniti s skladdom dolgoročne pogodbe o proizvodnji. Ob letošnji krizi na domačem tržišču (turizem!) so merodajni živinorejski faktorji iz zveze končno le prišli do spoznanja, da je potrebno zagotoviti proizvodnjo tudi za domači trg. Tako so le-

tos vključili v svoj program tudi proizvodnjo za domače tržišče. Sedaj je že izdelan predlog cen in količin svinjskega in govejega mesa za domače tržišče in izvoz. Če ga bo potrdil ZIS bodo proizvajalci, ki bodo sklenili pogodbe za govedo za 1 let in za prašiče za 3 leta, garantirane minimalne odkupne cene in garantiran odkup. Predlog teh ukrepov seveda v podrobnosti določa obveznosti proizvajalcev, sklada in državnih rezerv.

Vsekakor ustanovitev »sklada« ne sme biti zadnji od ukrepov za zboljšanje situacije v kmetijstvu. Mnogo, zelo mnogo bodo morali storiti tudi kmetijski proizvajalci še sami.

Dušan Kresal, dipl. ing.

Nekaj podatkov iz poročila o odmeri prispevka iz osebnega dohodka od kmetijstva za leto 1969

Odmerna statistika iz kmetijstva za leto 1969 nam je dala nekatere zanimive podatke. Menimo, da so ti podatki zanimivi za širšo javnost, zato smo se odločili, da jih objavimo in ocenimo tudi v našem časopisu.

Najprej si oglejmo gospodarsko moč posameznih posestev. Takih kmetijskih gospodarstev, ki imajo do 800 N din kat. dohodka, je 936 in imajo skupaj 401.290 N din katastrske osnove od negozdnih površin. Takih gospodarstev, ki imajo katastrski dohodek od 800 do 2.000 N din je 621 in imajo 798.260 N din osnove. Od 2.000 do 4.000 N din kat. dohodka ima 620 gospodarstev, katerih osnova predstavlja 1.782.580 N din. Od 4.000 do 7.000 N din je 257 kmetijskih gospodarstev, ki imajo kat. osnovo 1.326.280 N din. 56 je takih kmetijskih gospodarstev, ki imajo osnovo od 7.000 do 10.000 N din. Več kot 10.000 N din kat. osnove ima 7 gospodarstev, ki imajo 80.810 N din kat. dohodka. To pomeni, da imamo 2497 kmetijskih zavezancev, ki imajo skupaj 4 milijone 840.410 N din kat. osnove ali tako imenovanega katastrskega dohodka od negozdnih površin. Poleg njih imamo še 2649 zavezancev, ki imajo kat. dohodek izpod 200 N din, in zato niso obdavčeni, njihova dohodnina oz. kat. dohodek pa znaša 164.605 N din. V višinskih krajih imamo 710 takih zavezancev, ki jim ta dohodek ni odmerjen, s skupno osnovo od negozdnih površin 540.870 N din. Skupaj imamo v občini torej 5856 kmetijskih zavezancev, ki imajo skupno kat. osnovo (katastrski dohodek) od negozdnih površin v znesku 5.559.885 N dinarjev. Iz teh podatkov je lepo razvidno, kako se je razvijal v naši občini proces deagrarizacije ali po slovensko rečeno razslojevanje kmečkega prebivalstva.

Iz gornjih podatkov vidimo, da je največ takih kmetijskih zavezancev oziroma lastnikov zemljišč, ki imajo izpod 5.000

N din kat. dohodka na gospodarstvo in zato njim ta vir dohodkov ne more biti osnovni vir za preživljanje.

Dodatna informacija, ki govori v prid tej trditvi, je pregled števila zavarovanih kmetijskih gospodarstev in števila zavarovanih članov gospodinjstev.

Tako vidimo, da je kategoriji do 800 N din kat. osnove 936 zavezancev, od tega je le 84 kmetijskih gospodarstev, na katerih uživajo tudi zdravstveno zavarovanje kmetov, kar pomeni, da se samo ti izključno preživljajo s kmetijstvom in nimajo drugega vira za zdravstveno zavarovanje. Na teh 84 kmetijskih gospodarstvih živi 142 zavarovanih članov gospodinjstev. Do 2.000 N din kat. osnove ima sicer 621 zavezancev, od tega je 165 kmetijskih zavarovancev, ki imajo zavarovanih 315 družinskih članov. Do 4.000 N din kat. osnove ima 620 kmetijskih zavezancev, od tega je 428 kmetijskih gospodarstev, ki imajo zavarovanih 1290 družinskih članov. Iz tega lahko ugotovimo, da je pretežna večina kmetijskih zavarovancev v spodnjem delu tabele po višini kat. dohodka na kmetijsko gospodarstvo, da je pa istočasno v tej skupini kmečkih zavarovancev največ zavarovanih članov gospodinjstva, kar pomeni, da je največ kmetij v občini, ki imajo zelo nizek kat. dohodek in nimajo drugega vira za zdravstveno zavarovanje. Nekajkrat smo že omenili kmetijsko zavarovanje kot merilo za ugotavljanje, ali se nekdo bavi pretežno s kmetijstvom oziroma se od njega preživlja.

Naši občani so zavarovani iz naslova delavskega zavarovanja, iz naslova pokojninskega zavarovanja in iz naslova kmeč-

kega zavarovanja. Poleg tega je še nekaj drugih virov zdravstvenega zavarovanja občanov, to so preživnine, zavarovanje po liniji NOB in tako dalje.

Ti podatki dovolj jasno govore o tem, da smo naše kmetije v preteklosti tako razdrobili, da so izgubile svoj osnovni namen. Pri tem mislimo, da je osnovna naloga vsake kmetije, da s svojim gospodarskim potencialom, to je s površino obdelane zemlje, z gozdom, številom govedi v hlevu in drugimi faktorji ustvarja tolikšen dohodek, da kmet lahko času in okolju primerno živi in ima tudi sredstva za nadaljnji razvoj (razširjeno reprodukcijo), s čimer mislimo na nabavo mehanizacije, na boljšo opremljenost itd. Iz prejšnjih podatkov pa lahko ugotovimo, da večini naših kmetov tega ni mogoče doseči, ker so se kmetije v preteklosti preveč razdrobile, da ima večino oz. prevelik del obdelovalne zemlje v lasti nekmečki del prebivalstva in je tako ogrožen kmečki del, ker ima premajhne gospodarske osnove za normalen razvoj. Po nekaterih informacijah predstavlja sedanji katastrski dohodek samo 1/3 dežanske vrednosti dohodka na kmečkem gospodarstvu. Če vzamemo ta podatek za kolikor toliko realen, potem lahko ugotovimo, da je v občini le 63 kmetijskih zavezancev, ki so sposobni razviti visoko produktivno pridelovanje oziroma gospodarjenje na kmetiji. Samo toliko zavezancev ima namreč katastrski dohodek od 1.000 do 1.500 N din. Od tega jih je 62, ki so tudi zavarovani, in na teh 62 posestvih živi 262 družinskih članov. Ker je največ kmetijskih zavezancev v razredu do 800 N din kat. dohodka (936), je več kot jasno, da se naše kmetijstvo v zasebnem sektorju ne more več razvijati oziroma, da so zgodovinski razlogi in ukrepi prejšnjih let ter hiter razvoj

industrije v občini prispevali k nacionalni delitvi kmečkih gospodarstev, kar vse ima za posledico tako hudo zaostajanje kmetijstva v občini.

Zdaj pa si oglejmo še, kje so tisti kmetje, ki so gospodarsko kolikor toliko močni, in ki lahko sebe in svoje družine preživljajo iz dohodka od kmetijstva. Poleg tega si bomo ogledali tudi, kdo oziroma kateri del kmetov je gospodarsko tako ogrožen, da je po zakonih ekonomike obsojen na zaostajanje v razvoju.

V prvem proizvodnem okolišju znaša osnova vseh kmetijskih zavezancev 22.321 N din katastrskega dohodka. Od tega plačajo po občinski stopnji, ki znaša za ta okoliš 32 %, 714.972 N din. Za zdravstveno zavarovanje plača 965 kmetijskih gospodarstev v tem okolišju, ki ima 834 družinskih članov, 1.221.660 N din.

V drugem okolišju znaša osnova 459.640 N din, 87 kmetijskih gospodarstev ima zavarovanih 197 družinskih članov in plačajo skupaj 59.390 N din socialnega zavarovanja.

V tretji skupini znaša osnova 1.256.960 N din, 342 kmetijskih gospodarstev v tem proizvodnem okolišju ima zavarovanih 983 družinskih članov ali v povprečju skoraj tri na gospodarstvo in plača skupaj 213.163 N din za zdravstveno zavarovanje kmetov.

V četrtem proizvodnem okolišju znaša osnova 882.710 N din, v tem okolišju je zavarovanih 507 kmetijskih gospodarstev, ki imajo 1742 zavarovanih članov gospodinjstev in plačajo 263.351 N din prispevka za zdravstveno zavarovanje kmetov.

Primerjajoč gornje podatke ugotovimo, da je osnova od kat. dohodka od negozdnih površin v I. okolišju skoraj trikrat večja kot v IV., istočasno pa plača I. okoliš 3 milijone N din manj prispevkov za zdravstveno za-

varovanje kmetov, kar pomeni, da je večina kmetijskih zavezancev, ki sicer obdelujejo zemljo v I. okolišu, zavarovana po drugih virih, kar istočasno pomeni, da po vsej verjetnosti lastniki zemljišč v I. okolišu po večini niso kmetje. Še bolj nazoren podatek je naslednji:

V prvem proizvodnem okolišu je odmerjenih prispevkov po občinskih stopnjah, se pravi tistih prispevkov, ki jih dobi občina v svoj proračun, 714,272 N din, v drugem okolišu 110,313 N din, v tretjem okolišu 177,234 N din in v četrtem okolišu pa samo 26,481 N din. Upoštevati je treba, da od istega katastrskega dohodka znaša občinska stopnja v prvem okolišu 32%, v drugem 24%, v tretjem 14% in v četrtem 3%. Poleg tega je treba upoštevati, da je v četrtem okolišu v veljavi olajšava, ki določa, da lastniki negozdnih površin, ki imajo kat. dohodek do 2.000 N din, niso na plačilo davka po občinski stopnji.

Preveč prostora bi nam vzelo, če bi nanizali še obremenitve

oz. zaostanke po posameznih krajevnih skupnostih in jih grupirali po proizvodnih okoliših. Po približni oceni pa ugotavljamo, da je najmanjši odstotek le-teh glede na celotno obremenitev prispevkov in davkov iz naslova kmetijstva v prvem in drugem proizvodnem okolišu. To nam dokazuje, glede na to, da nismo v zadnjih dveh letih izvajali prisilnih ukrepov za izterjavo prispevkov in davkov iz kmetijstva, da lahko prispevke in davke v taki višini, kot so odmerjeni, plačujejo pretežno le lastniki zemljišč v I. in II. proizvodnem okolišu. Ta podatek pa potrjuje v začetku omenjeno misel, da večina kmečkih gospodarstev ni več odvisna samo od dohodkov od kmetijstva, ampak imajo postranske zaslužke. Tu mislimo na invalidnine, priznavalne, pokojnine, zaposlitev v družbenem sektorju in druge vire dohodkov. Sedaj nam je jasno, zakaj od 3756 zavarovanih članov kmečkih gospodarstev skoraj 900 nima potrjenih zdrav-

stvenih knjižic. Teh 900 predstavlja več kot 25% vseh kmetijskih zavarovancev, so pa to tisti, ki niso več zaradi gospodarske šibkosti ali drugih težav na svojih kmečkih gospodarstvih zmožni plačevati prispevka za zdravstveno zavarovanje in prispevkov in davkov po zakonih in občinskem odloku. Istočasno, ko ugotavljamo, da je tako visok odstotek nezavarovanih članov kmečkih gospodarstev, pa nam postane jasno, zakaj je sklad zdravstvenega zavarovanja kmetov v takih gospodarskih težavah, kot je.

Davčna uprava ima tak sistem delitve sredstev, ki se stekajo od občanov, da jih v enakem odstotku dobijo vsi potrošniki glede na delež v celotni obremenitvi. To pomeni, če je delež zdravstvenega zavarovanja kmetov in skupni obremenitvi prispevkov od kmetijstva 33%, potem dobi zdravstveno zavarovanje kmetov tudi 33% pobranih prispevkov in davkov. Če pa bi hoteli ta sredstva ma-

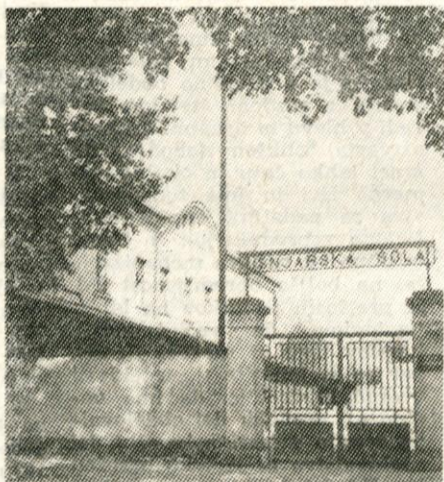
tematično pravično razdeliti, potem sklad zdravstvenega zavarovanja kmetov ne bi dobil niti teh sredstev, ker je večina plačanih prispevkov in davkov s tistih gospodarstev, ki niso kmečko zavarovana, so pa gospodarsko še kolikor toliko močna in perspektivna. Zato bo nujno potrebno ugotoviti obsestavi novega odloka o prispevkih in davkih in pri odločanju stopenj prispevkov za zdravstveno zavarovanje kmetov, v kakšni meri bi kmetje lahko tisklad zdravstvenega zavarovanaj sami financirali in v kakšni meri je potrebna pomoč družbe, da se zaustavi propadanjanjih kmetij in nadaljnje razlojevanje kmečkega prebivalva. Nikakor namreč ne moremo pristati na dejstvo, da družba brezbržno gleda siromašne nje skoraj 1000 družin, ki imajo po teh naših podatkih komadovolj sredstev za nujno preživljanje, nimajo pa jih za druge izdatke, kot so šolanje, razvedrilo, šport itd.

A. D.

Tehniška srednja usnjarsko-galanterijska šola - na novi poti?

SEDANJI KONGLOMERAT NEVZDRŽEN

V zadnji številki našega lista smo že pisali o težavah na tehniški srednji usnjarsko-galanterijski šoli v Domžalah. Občinska skupščina je razpravljala o problematiki te šole na svoji seji v oktobru, ko je sprejela tudi sklepe, da priporoči tej delovni organizaciji ustanovitev posebne komisije, ki naj prouči razmere v njej ter predloži občinski skupščini in pristojnim svetom ter samoupravnim organom delovne organizacije predloge za ureditev sedanjega stanja.

TSUGŠ je delovna organizacija, ki jo sestavljajo štiri osnovne organizacijske enote: usnjarsko-galanterijska srednja šola, ki je edina v Jugoslaviji (galanterijska celo edina v Evropi).

proizvodni obrat usnja, inštitut za usnjarsvo, šolski internat z menzo.

Taka organizacija zavoda že dlje časa povzroča težave pri poslovanju vseh enot, zlasti za šole iz proizvodnega obrata, pa tudi internata. Vse enote imajo namreč skupni tekoči račun in slabosti poslovanja ene enote tako prizadenejo tudi normalno poslovanje drugih. Tako letos proizvodni obrat posluje v primerjavi s preteklim letom slabše oziroma celo na robu rentabilnosti, zlasti pa je šibka njegova likvidnost. Internat prav tako posluje z izgubo, ki

pa se »zakriva« za skupnim poslovanjem in na račun slabega, boljše rečeno nikakršnega vzdrževanja poslopja internata. Financiranje šole je 1. septembra letos kopčno prevzela republiška izobraževalna skupnost, enako kot vse srednje strokovne šole. Inštitut »se preživlja« delno z izvajanjem posameznih pogodbenih raziskovalnih nalog, delno pa prek sklada Borisa Kidriča (za večletne raziskave). Za vse enote sicer vodijo interno evidenco poslovanja, vendar pa vsi ekonomski odnosi niso točno opredeljeni ter ustvarjajo notranje napetosti, ki imajo svoj odmev tudi navzven. Včasih izgleda, kot da se ne ve, kdo pije in kdo plača. Delavci očitajo, češ da oni delno vzdržujejo šolo, šola pa da ne dobi niti približno tisti del dohodka od proizvodnje, ki ga ustvarijo

učenci na proizvodni praksi itd. Znotraj kolektiva je bila v zadnjem času vrsta sestankov, ki so izveneli v bistvu v eno samo ugotovitev: sedanja organizacija zavoda je nevzdržna. Končno je bil na seji razširjenega sveta zavoda sprejet sklep, da se razpiše za 12. december referendum, na katerem naj člani delovne skupnosti odločijo o nadaljnji organizacijski ureditvi delovne organizacije, in sicer z odgovorom na vprašanje: ali ste za odcepitev proizvodnega obrata usnjarne od zavoda?

KAKO NAPREJ

Bodoča organizacija zavoda, kakršna se je izoblikovala v večkrat zelo polemičnih razpravah v zavodu samem in ki je dobila podporo tudi na občinski skupščini ter pri občinskih vodstvih družbeno-političnih organizacij, bo v glavnem naslednja:

1. Proizvodni obrat usnja naj bi se odcepil in se potem pripojil eni od večjih tovarn svoje panoge v Sloveniji, verjetno tovarni TOKO. TOKO ima nedvomno interes, da si v neposredni bližini zagotovi lastno proizvodnjo usnja kot osnovno surovino za svojo temeljno dejavnost. TOKO bo lahko tudi ustvaril pogoje za postopno modernizacijo proizvodnega postopka v tem obratu, ki je danes še vedno tak kot je bil pred desetletji, pa tudi zagotovil plasma usnja in strokovno vodstvo. Težave obrata v zadnjem času izvirajo tudi iz neprimerne kadrovske zasedbe.

2. Šola z oddelkoma za usnjarsvo in galanterijo bo sku-

paj z internatom in verjetno tudi z inštitutom tvorila samostojni zavod, ki bo še naprej vzgajal kadre za usnjarsko in galanterijsko stroko. Seveda pa bodo potrebne tudi šoli precejšnje izboljšave, kolikor želi šola obdržati vsaj sedanji nivo, ki pa gotovo ne zadovoljuje v celoti. Izboljšati in modernizirati bo treba učne načrte ter jih resnično prilagoditi potrebam in zahtevam sodobne proizvodnje, če naj bo kader iz te šole neselekcij sodobne tehnologije v tej stroki. Zato je šola že pripravila v sodelovanju z gospodarskimi organizacijami predloge novih profilov usnjarskega in galanterijskega tehnika, ki jih mora odobriti gospodarska zbornica SRS. Pripravljajo tudi osnutek novega učnega načrta v sodelovanju s strokovnjaki Zavoda za šolstvo SRS in iz prakse. Čimprej pa bodo morali rešiti vprašanje ustrezne zasedbe vselij učnih mest, ki doslej niso najboljša. Posledica je zanesljivo znana: slabše znanje na takih področjih. Enako je z učbeniki za posamezne predmete, ki jih ni, ali pa so že zastareli. To pa so seveda bistveni pogoji za verifikacijo šole, to je za znanje, da izpolnjuje predpisane pogoje za tovrstne šole. Ob urejenem financiranju je ureditev teh vprašanj glavna naloga šole, če hoče opravičiti svoj obstoj. Gospodarske organizacije te panoge pravijo, da je šola potrebna. Torej: ureditev notranjih razmer in organizacije zavoda je bistveni pogoj za njegov nadaljnji razvoj.

Občinska skupščina je po besedah njenega predsednika A. Klemenca zainteresirana za obstoj in razvoj tako šole kot tudi

Proizvodno delo študentov v delavnicah ob največkrat zastarelih strejih ne prispeva k strokovnemu dvigu toliko, kot k finančnemu učinku

proizvodnega obrata, zato bo v skladu s svojimi možnostmi in pristojnostmi še naprej sodelovala pri urejanju razmer v tej delovni organizaciji. Naloga vseh subjektivnih sil, še posebej komunistov, pa je, da se zavzemajo za uresničitev teh zamisli in da pri tem premagajo razne odpore izvirajoče iz včasih tudi čisto osebnih interesov in pogledov.

Franci Gerbec

V STUGŠ so 12. XII. 1969 izvedli referendum.

Na referendumu so se morali vsi člani, ki so se referenduma udeležili, odločiti ali ZA razdružitev, tj. zato, da naj bi se

dosedanje delavnice odcepile od šole, internata in inštituta in se osamosvojile ali pa priključile h kakemu drugemu strokovnemu podjetju, ali pa PROTI razdružitvi.

Izid referenduma je bil naslednji:

Vseh upravičencev do glasovanja je bilo 120. Na referendumu so glasovali 103 člani del. skupnosti. ZA razdružitev je glasovalo 89 članov, PROTI je glasovalo 12 članov. Neveljavna glasova sta bila dva.

Od 17 članov, ki se glasovanja niso udeležili, jih je bilo 16 upravičeno odošnih.

S tem glasovanjem je delavnica postala samostojna delovna organizacija, ločena od šole.

Zakaj varčujemo?

Zanimivi so podatki, ki nam prikazujejo, kako naši občani varčujejo pri domžalski podružnici kreditne banke in hranilnice. Obenem pa nam prikazuje številke lahko tudi nazorno prikažejo, koliko se občani po-

služujejo uslug, ki jih nudi občanom ta ustanova.

V podružnici v Domžalah je bilo letos v decembru 14.823 vlagateljev, ki imajo vložnih *kupaj 36.234.035,00 N din. Če te številke razčlenimo, potem ugotovimo naslednje:

Namen vloge	St. varčevalcev	Znesek N din
Vloge na vpogled (to so tiste, ki jih lahko dvigneš na vseh poštah SFRJ in bankah v SRS)	11.318	19.897.991
Vežane vloge (odpovedni rok nad eno leto)	3.187	13.257.599
Namensko-stanovanjske vloge	318	3.078.445

Se posebej pa so zanimivi podatki, ki kažejo, kako so se v to varčevanje vključile osnovne šole in kako navajajo že otroke na to varčevanje. Ker je to pomembno tudi za nadaljnje varčevanje in navajanje občanov da svoje prihranke vlagajo v denarne zavode, objavljamo podatke po posameznih šolah:

Šola	St. učencev	St. vlagateljev	Vloženi znesek N din
Homec	100	30	697,17
Dragomelj	67	89	5.403,31
Jarše	85	72	8.317,51
Krtina	29	35	145,80
Krašnja	23	75	106,36
Mengeš	604	182	14.224,36
Moravče	469	194	9.389,48
Peče	43	62	6.778,44
Radomlje	471	377	26.461,67
Rova	10	39	1.398,28
Trzin	86	68	7.533,39
Vrhopolje	43	74	6.389,48
Domžale I	691	43	458,13
Domžale II	516	99	7.395,51

Šola	St. učencev	St. vlagateljev	Vloženi znesek N din
Brdo	426	365	23.753,69
Dob	450	214	14.115,94
Ihan	98	164	18.259,46

Na teh šolah varčujejo še učenci iz prejšnjih let.

Iz teh podatkov je razvidno (posebno še, če jih primerjamo s prejšnjimi leti), da so zelo aktivne šole Ihan, Peče, Radomlje, Trzin in Vrhopolje. Posebno vprašnje pa je varčevanje na drugih šolah, ker je v upadajo, še posebej pa v Domžalah na obeh šolah, ki sta daleč za drugimi. Res pa je, da ima veliko število šoloobveznih otrok v Domžalah lastne hranilne knjižice. Vsi ti podatki kažejo prizadevanje, ki jih vlagajo vodstva šol in prosvetni delav-

ci, da bi že otroke navajali k varčevanju.

Za vloge šoloobveznih otrok pa je značilno to, da gre 20% od prihranjenih sredstev v kreditni sklad, ki ga šole lahko koristijo za kritje pri najemanju posojil in kreditov.

Pri Kreditni banki in hranilnici — podružnica Domžale, pa občani lahko odprejo tudi devizne žiro račune za namensko varčevanje za stanovanja. Še v tem mesecu pa bo zopet tudi veliko nagradno žrebanje za vse tiste vlagatelje, ki imajo vezane vloge.

M. Sadar

Ob 10-letnici dela delavske univerze Domžale

Letos mineva prvo desetletje, ko so bile ustanovljene delavske univerze, kot posebne institucije, ki naj bi svojo dejavnost povečale izobraževanju odraslih in poškolske mladine. Toda ta ustanovitev ni bila začetek povsem nove dejavnosti, ampak nadaljevanje vseh tistih oblik izobraževanja odraslih, ki so se že prej pojavljale v delu ljudskih univerz in najrazličnejših izobraževalnih sekcij.

Ob tem jubileju je tudi Delavska univerza Domžale pripravila obširnejše poročilo o svojem desetletnem delu in se spomnila tistih občanov, ki so bili vrsto let povezani z njeno dejavnostjo in ki so aktivno doprinesli k njenemu razvoju. Iz samega poročila je razvidno celotno delo in razvoj ter širina, ki jo zajema poškolsko izobraževanje v naši občini. Prvotno načrtani programi in okviri so rasti s potrebami in zahtevami družbenega in ekonomskega razvoja in v posameznih obdobjih doživljali tudi vsebinske in metodološke spremembe.

Številni podatki, ki prikazujejo ta razvoj, so zanimivi predvsem če jih gledamo s stališč izobrazbene in kvalifikacijske strukture zaposlenih v naši občini. Analize, narejene na tem področju, kažejo, da bo potrebno temu vprašanju dati več pozornosti, kolikor bomo hoteli večati produktivnost in družbeni standard nasploh.

Dejavnost se je odvijala na treh področjih: družbenem, strokovnem in splošnem. Za posamezna obdobja je značilen tudi poudarek, ki je bil dan posameznim oblikam. Tako lahko v začetku beležimo veliko prizadevanje na področju družbenega izobraževanja, ki je imelo svoje izhodišče v daljših oblikah, kot so bile večerne politične šole in preko katerih je šlo 265 slušateljev. Programi teh šol so bili po svoji vsebini zelo bogati. Sistemski seminarji za vodstva samoupravnih organov so v mnogočem skušali odstraniti probleme, ki jih je pri-

našala gospodarska in družbeno praksa in zajeti tudi širino, ki je najbolj prišla do izraza v izobraževanju sindikalnih kadrov. Ti tečajji so se vršili skozi vse desetletje in preko njih je šlo več kot 340 slušateljev.

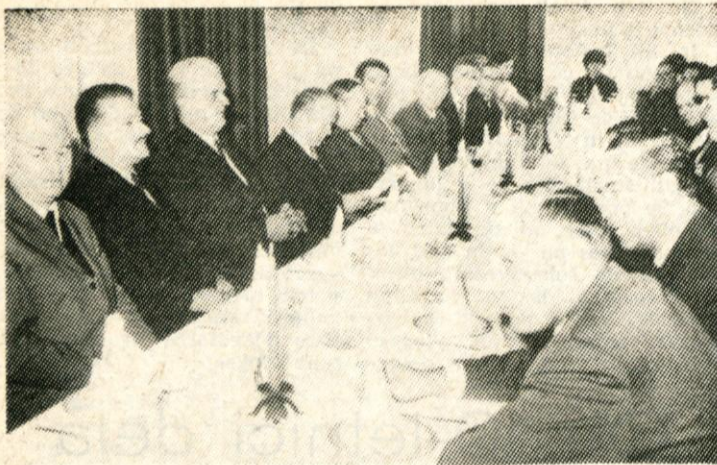
Velik porast dejavnosti pa v zadnjih letih lahko zasledimo na področju strokovnega izobraževanja, kjer je bil osnovni poudarek dan na izpolnjevanju in dopolnjevanju strokovnih znanj. Tako je šlo skozi razne tečaje — intenzivne in daljše — preko 440 slušateljev najrazličnejših poklicev. Mnogo pa je bilo narejenega tudi na tistih področjih izobraževanja, ki ga zahtevajo posamezni zakonski predpisi.

Tako je obiskovalo tečaje iz varstva pri delu 350 slušateljev, higienskega minimum 260 slušateljev in civilne zaščite 540 slušateljev. To pa predstavlja skoraj 3/4 oseb, ki morajo imeti posebne tečaje in dopolnilna znanja s teh področij, ker so ta tudi del njihove strokovne izobrazbe. Tako je večerno šolo dokončalo 280 učencev, srednje šole — ekonomske, ter usnarjsko galanterijske smeri pa 72 slušateljev. To je brez dvoma velik doprinos k dvigu izobrazbene strukture neposrednih proizvajalcev

Najbolj kontinuirano dejavnost pa lahko zasledimo na področju splošnega izobraževanja, vse od tečajev tujih jezikov, gospodinjstskih tečajev pa do najrazličnejših predavanj, ki so bila najbolj neposredno povezana z interesi občanov. Jezikovne tečaje je obiskovalo preko 250 slušateljev in so postali stalna oblika dejavnosti. Gospodinjstskih in šiviljsko-krojnih tečajev pa se je udeležilo preko 820 slušateljic, ki so si hotele pridobiti osnovna znanja, ki jih zahteva dom in mlada družina.

Vzgojno izobraževanje v šolah za starše je brez dvoma tista dejavnost, ki najbolj povezuje šolo z domom in otrokovo učenje. Pravno tako na tudi šole za življenje odstranjujejo

Udeleženci proslave 10-letnice delavske univerze v Domžalah. 32 sodelavcev je prejelo »priznanja« za sodelovanje s to izobraževalno ustanovo

mnoge probleme, s katerimi se srečuje pošolska mladina. Lahko ugotovljamo, da se je 950 predavaj poslužilo več kot 48000 poslušalcev in to v vseh krajih v občini.

V zadnjem letu pa se je dejavnost še bolj razširila, ker je zavod postal tudi izdajatelj Občinskega poročevalca, glasila socialistične zveze in ker se mu je priključila občinska matična knjižnica. S tem se je močno povečal delokrog dejavnosti in tudi število sodelavcev, ki delajo pri zavodu.

Čeprav lahko pozitivno ocenimo kvalitativno in kvantitativno rast dejavnosti v 10 letih razvoja zavoda, pa moramo vendar kritično oceniti tudi odnos, ki ga je v tem obdobju imela družba do njegovega razvoja. Brez dvoma drži ugotovitev, da sredstva s strani družbenih skladov niso pokrivala potreb zavoda, kar se odraža v njegovi tehnični opremljenosti in hitrejšemu pristopanju k vsebinsko novim oblikam in metodam dela. Pošolsko izobraževanje odraslih je integralni del celotnega našega sistema izobraževanja in mu bo morala družba in vsi njeni dejavniki posvečati v bodoče več pozornosti, ker predstavlja institucijo, ki je v našem sistemu nujno potrebna.

Ob tej priložnosti so dolgoletni sodelavci, organizatorji in

predavatelji dobili tudi priznanja za svoje delo pri izobraževanju odraslih in pri širjenju same dejavnosti zavoda.

To priznanje so prejeli:

Berlot Srečko, Bukovec Anton, Čuden Marjan, Drmal Andrej, Fabčić Ivica, Flerin Milan, Gabrovšek Franc, Harvat Stefan, Habe Stane, Jurko ing. Oton, Kalan Franc, Kralj Janez, Kralj Ladislav, Jenič Jernej, Matičič Cene, Matičič Slavko, Merhar Milan, Mrak Ivan, Novak Milka, Persin Pepca, Pirjevec Nuša, Pogačnik Jože, Požek Mirko, Prešeren Dolfe, Privšek Mimi, Ravnikar Anton, Roglič Franc, Stiplovšek dr. Miro, Senica Antonija, Ščukovt Viktor, Ulčar Janez, Vidali Ivan.

Zveza delavskih univerz Slovenije pa je dala priznanja za 10-letno delo na delavski univerzi Kušarju Karlu, direktorju in za 6-letno delo Ravnikarju Francu.

V imenu odlikovancev se je zahvalil prof. Milan Flerin in izrazil misel, da je nadaljnji razvoj Delavske univerze Domžale potreben. Njeno delo bo potrebno še razširiti in ustanovo kadrovsko utrditi, da bo v celoti lahko izvrševala postavljene naloge in da bo nastopala kot enakovredna izobraževalna institucija v celotnem našem sistemu vzgoje in izobraževanja.

K. K.

Lepi uspehi jugoslovanskih pionirskih iger po šolah

Tudi letos so se vsi naši pionirski odredi vključili v Jugoslovanske pionirske igre. V svojih programih, ki jih sprejemajo po večini 29. septembra, t. j. na »dan pionirjev« si vsako leto postavljajo naloge. Ena med njimi je bila, da bodo navezali stike s pionirskimi odredi v drugih republikah, ker potekajo letošnje JPI pod geslom »Ljubimo svojo domovino in vse njene bratske narode«. Do realizacije tega pa še ni prišlo povsod, ker PO v drugih republikah niso reagirali na naše povabilo. Tako imajo stike s posameznimi pionirskimi odredi le nekateri, treba pa jih bo še poglobiti. Občinski odbor JPI, ki šteje 9 članov, je na svoji zadnji seji pregledal delovanje in uspehe posameznih pionirskih odredov v občini, ki so bili porazdeljeni v dve skupini in sicer: v one na popolnih osnovnih šolah, ki jih je osem in v one na podružničnih šolah, ki jih je enajst. Vsi pionirski odredi so tudi poslali občinskemu odboru JPI, ki dela pri Zvezi prijateljev mladine, poročilo o svoji dejavnosti za obdobje 1968/69.

Najvišje so bili ocenjeni z ozirom na njihovo široko dejavnost tile pionirski odredi:

1. Pionirski odred Viktorja Avblja na osnovni šoli Brdo pri Lukovici. Ta pionirski odred je sodeloval na vseh zunanjih sekcijah, kot so: natečaj pionirskega lista za mlade pesnike, natečaj na mali Groharjevi slikarski koloniji v Škofji Loki, osnovali so pionirski klub. Osnovali so četo tabornikov, sodelovali so v tekmovanju ŠAMPIONAT ZNANJA v okviru razpisa v Pionirskem listu in drugih pomembnih akcijah izven šolske dejavnosti in povsod dosegli lepe uspehe.

2. Drugo mesto je osvojil pionirski odred Mengeš, ki je v okviru JPI izvedel vrsto zelo uspešnih akcij na vseh področjih. Posebno uspešno so sodelovali v prometni dejavnosti, nato v likovnem oblikovanju doma in izven šole. Izdajali so svoji časopis »KORAKI«, uprizorili tudi več dramskih predstav z gostovanji doma in drugod. Posebna skupina gasilcev-pionirjev je dosegla 2. mesto v zvez-

nem merilu in se tako plasirala na evropsko prvenstvo, ki bo letos v Avstriji.

3. Mesto so osvojili pionirski pionirskega odreda »MIRANA JARCA« na I. osnovni šoli v Domžalah, ki je poleg zelo pestre šolske dejavnosti bil zelo aktiven izven šole. Ta pionirski odred ima vključenih v TVD Partizan Domžale preko 100 pionirjev, ki redno vadijo po oddelkih. Organizirali so več javnih nastopov kot so javni telovadni nastop, za dan mladosti javni pevski koncert pionirjev, na katerem je sodelovalo preko 400 pevcev, sodelovali pa so tudi na drugih zunanjih prireditvah, republiških in občinskih in povsod zabeležili vidne uspehe.

Poleg imenovanih treh pa so dosegli zelo lepe uspehe tudi pionirski odredi na šolah Radomlje, Domžale II, Moravče, Dob in Homec. Pri podružničnih šolah sta posebni nagradi in pohvalo dobila pionirska odreda Peče pri Moravčah in Ihan.

Pionirski odred Peče je z ozirom na najtežje pogoje in izrazite uspehe požel največje priznanje. Pionirji te šole so dosegli na občinskem conskem ter na republiškem prvenstvu v šahu prvo mesto in tako postali trikratni zmagovalci. Poleg tega izdaja ta pionirski odred svoj mesečni časopis »LUČKA«. Opravili pa so tudi vrsto akcij, ki zaslužijo priznanje.

Drugo nagrado pa je prejel pionirski odred »KAREL DESTOVNIK KAJUH« osnovne šole Ihan, ki je v zadnjih dveh letih dosegel izredne uspehe v dramatik, saj je nastopal doma in drugod več kot 10-krat in povsod zabeležil velike uspehe. Poleg tega je 50% pionirjev iz tega odreda vključenih v smučarski klub Ihan, kjer tudi tekmujejo. Poleg teh dveh odredov so bili povabljeni še pionirji iz Krtine, Krašnje, Jarš, Trzina in Blagovice.

Občinski odbor in Zveza prijateljev mladine bosta ob zaključku leta zopet pregledala delo in uspehe posameznih odredov, ter nagradila vse pionirske odrede, ki so bili vključeni v letošnjo akcijo JPI.

RF

OBVESTILO

Uprava dvorane Komunalnega centra Domžale sporoča, da bo tudi letos 31. decembra v vseh prostorih veliko SILVESTROVANJE.

Vse informacije dobite v pisarni uprave dvorane, na stanovanjskem podjetju, ali pri informacijah Veleblagovnice.

Organizatorji zagotavljamo, da bo letošnje Silvestrovanje res dobro pripravljeno.

Uprava dvorane

OBVESTILO

Skupščina občine Domžale obvešča, da je občanom dan na vpogled zazidalni načrt št. 1972 zemljišča »Avtoservisa« v Domžalah.

Razgrnitev bo v prostorih Stanovanjskega podjetja Domale, Kolodvorska c. 6/I. od 15. decembra 1969 do vključno 15. januarja 1970.

Rok za pripombe je vključno 15. januar 1970.

Osredna proslava dneva republike

Za letošnji 29. november je bila v domžalski hali osrednja proslava dneva republike, na kateri je o pomenu praznika spregovoril podpredsednik skupščine občine Domžale tov. Jakob Cerne.

Na proslavi so nastopili: moški oktet tovarne LEK iz Mengša, ki je pod vodstvom Staneta Habeta zapel Hrabroslava Volariča: Eno devo le bom ljubil in Frana Venturinja; Bazovica, mešani pevski zbor Svobode Domžale, ki je pod vodstvom dirigenta Toneta Juvana zapel Tomc-Devovo; Soči, dve koroški narodni in Franca Marolta; Iz daleke zemlje.

Godalni orkester Zavoda za glasbeno izobraževanje Domžale je pod vodstvom Tomaža Habeta zaigral dela Saint-Saessana, Franca Drdla. Solo flavto je igral Albino Persi in Glje-rov Grazioso.

Nastopali so tudi recitatorji Damjana Voglar, Jože Kosmač in Tone Ravnikar.

Ob koncu je orkester Zavoda za glasbeno izobraževanje skupaj s pevci izvajal Rada SIMONITJA: Pesem o Titu.

Prireditvev je lepo uspela, le škoda da ni bilo več obiskovalcev.

T. R.

SEJEM ZIMSKO ŠPORTNE OPREME TUDI V DOMŽALAH

Pravimo, da posnemati druge ni posebno častno in lepo, posebno, če gre za stvari, ki družbi in posamezniku bolj škodujejo kot koristijo. Če pa gre za dejanja in akcije, ki jih nekdo, ki je aktivnejši in pametnejši od nas, pred nami realizira in da družba od tega nekaj ima, je prav da ga posnemamo.

V mislih imam sejem zimsko športne opreme, ki so ga te dni z velikim uspehom organizirali v Ljubljani.

Očitek gor ali dol. Domžalčani bomo Ljubljancane posneli. Tak sejem bo tudi v Domžalah, v mali dvorani komunalnega centra v petek 19. decembra in v torek 23. decembra, vsakič od 15. do 17. ure.

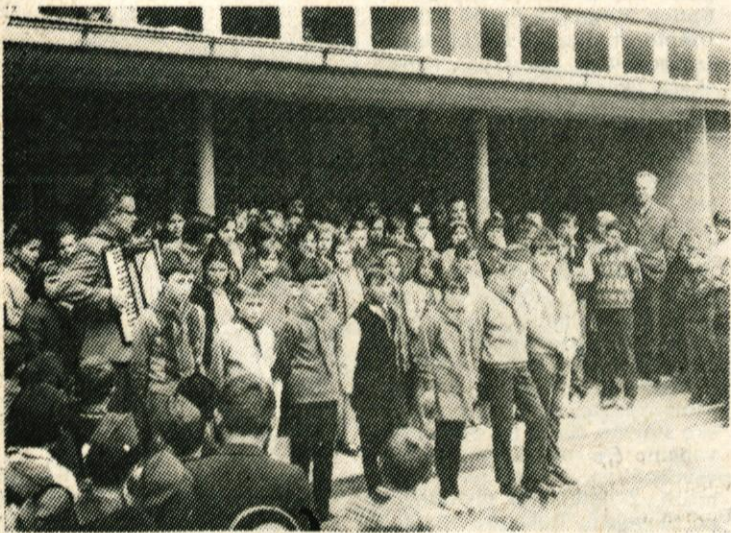
Na sejem lahko pride vsak ne glede na kraj, starost in spol in prinese na prodaj vse, kar mu doma leži brez koristi. To so smučiči vseh vrst in velikosti, vezi, palice, sanke, čevlje, nogavice, hlače, puloverje, vetrovke, kape, rokavice in še celo vrsto drugih rekvizitov. In še s ceno ne boste pretiravali, garantiramo, da boste vse prodali in seveda tudi poceni kupili.

Organizator tega sejma sta Občinska zveza za telesno kulturo in Občinska zveza prijateljev mladine.

Obema organizacijama želimo, da jima ta poskus sodelovanja uspe in da bi rodil še druge podobne akcije.

A. Zajc

Dvojni praznik pionirjev v Radomljah

Pionirski odred RADOMELJSKA ČETA na osnovni šoli RADOMLJE je praznovanje dneva republike povezal z razvitjem novega prapora svojega odreda. Že dopoldne je bil na šoli pra-

vi vrvež, ko smo sprejeli 74 članov v pionirsko organizacijo.

Popoldne pa smo imeli v kulturnem domu slavnostno proslavo dneva republike, kateri

so poleg pionirjev prisostvovali številni občani, med njimi tudi predsednik skupščine občine Domžale Albin KLEMENC.

Slovesnost je dosegla višek, ko je zastopnik papirnice Količevo, ki je pokrovitelj Pionirskega odreda RADOMELJSKA ČETA, razvil novi prapor in nanj pripel spominski trak papirnice. Pionirje je nato pozdravil predsednik občinskega odbora ZBNOV Domžale tov. Alfonz AVBELJ-Savo, ki je izrazil zadovoljstvo, ker so se pionirji v Radomljah odločili, da dajo svojemu odredu ime po Radomeljski četi, ki je bila ena tistih prvih partizanskih skupin, ki so 27. julija 1941 zanetile iskro

vstaje proti okupatorju in domačim pomagačem.

Naši pionirji, ki so na svoj novi prapor zelo ponosni, so tudi sicer zelo delovni. Kar poglejmo, kako lepo imajo organizirano hranilno službo na šoli. Vseh varčevalcev je nad 250, v banki pa imajo naloženih nad 20.000 dinarjev. Samo pri zadnjih dveh obiskih zastopnikov banke so pionirji vložili okrog 7.000 dinarjev. Tudi tehnični krožek je zelo delaven. Pod vodstvom tov. Franca REPOVZA se zberejo enkrat na teden v delavnici in izdelujejo razna učila, ki jih rabijo pri pouku fizike. Vse izdelke bodo pokazali na zaključni razstavi ob koncu šolskega leta.

Rajko Hafner

Mladina na Homecu gradi

S člankom v novembrski številki Občinskega poročevalca smo bili seznanjeni s sklepi, ki so jih mladi tedaj sprejeli. Vse, kar so se domenili, so začeli takoj tudi izvajati. Kot je znano, je bila prva naloga novega odbora urediti klubske prostore. Pri delu je poleg drugih mladincev zelo prizadeven tudi novi predsednik Cveto Opara, ki mi je odgovoril na nekaj vprašanj.

Vprašanje: Kdaj ste se začeli pripravljati na to delo in kdaj ste z njim pričeli?

Odgovor: Že poleti smo se ukvarjali z mislijo, da si moramo urediti svoje prostore. Na konferenci smo se o tem konkretno zmenili in 4. novembra pričeli z delom.

Vprašanje: Kakšne so bile začetne težave in kaj vas sedaj najbolj skrbi?

Odgovor: Začeli smo brez gradbenega materiala in skrbelo nas je, kje ga bomo dobili. Sedaj je največji problem mraz. Okna imamo še odprta in bojim se, da nam omet ne bi odpadel. Omenim naj še, da smo že pred tremi tedni odpeljali okna v Komunalno gospodarstvo Mengeš, pa jih še do danes (2. dec.) niso uspeli zasteklit.

Vprašanje: Koliko bodo po predvidevanju znašali stroški adaptacije?

Odgovor: Okrog milijon starih dinarjev. Skrbi nas, kje bomo dobili vsa ta sredstva. Poslali smo prošnje vsem občinskim družbeno-političnim organizacijam in ObZTK Domžale,

pa nam še nihče ni ničesar nakazal. Prav bi bilo, da bi nas o svojem stališču pismeno obvestili. Čudi me, da tega ne stori SOB Domžale, čeprav nam je predsednik obljubil nekaj sredstev že za letos.

Vprašanje: Delate vse prostovoljno? Vidim, da tudi zidate sami.

Odgovor: Tako je! Vse, kar je v naši moči, bomo opravili prostovoljno. Opravili smo že prek 500 udarniških ur. Prav zato tudi menimo, da upravičeno prosimo za nujno potrebna sredstva.

Vprašanje: Ali vas druge organizacije na Homecu podpirajo in pomagajo?

Odgovor: Največ si prizadeva odbornik. Tudi gasilci imajo velik interes. KS nam je obljubila celo nekaj sredstev. Pri drugih pa take podpore ni, čeprav vedo, da novi prostori ne bodo služili le mladim. Pohvaliti pa moram člane in vodstvo OZZM Domžale, ki nas obiščejo celo večkrat na teden. Žal pa nam ne morejo finančno pomagati, ker so jim sredstva pri delitvi preskopo odmerjena.

Vprašanje: Ali tekmujete na tekmovanju »NAS KLUB 70«, ki ga je razpisal CK ZM Slovenije?

Odgovor: Da, tekmujemo. Na koncu želim v imenu Mladine naše občine, posebno mladim, uspešno in zadovoljivo leto. Homškim mladincem želimo, da bi v svojih prizadevanjih uspeli.

G. R.

Delovni kolektiv podjetja MLINOSTROJ Domžale, tovarne mlinskih strojev in opreme želi vsem svojim poslovnim sodelavcem in vsem občanom zadovoljno in uspešno novo leto 1970.

Skladatelj prof. Matija Tomc 70-letnik

Pred sedemdesetimi leti, 25. decembra 1899 se je na Kapljiščih pri Metliki v Beli krajini rodil slovenski skladatelj Matija Tomc. Osnovno šolo je obiskoval v bližnjem Podzemlju, gimnazijo najprej v Novem mestu, gimnazijske študije pa je nadaljeval v Sentvidu nad Ljubljano, kjer je tudi maturiral. Po maturi v letih 1920—1924 je obiskoval teološko fakulteto v Ljubljani. Krajši čas nato je

bil kaplan v Mokronogu, leta 1925 in 1926 pa je obiskoval konservatorij v Ljubljani. Ljubzen do glasbe ga je nato vodila še na Dunaj na glasbeno akademijo, ki jo je obiskoval v letih 1926—1930, nakar je postal profesor glasbe na gimnaziji v Sentvidu nad Ljubljano, kjer je ostal vse do leta 1941, ko so šolo zasedli Nemci. Pred njimi se je preselil v Ljubljano, kjer je poučeval od leta 1945 do 1946 tudi na klasični gimnaziji. Leta 1946 je prišel v Domžale, kjer je bil najprej kaplan, sedaj pa je že dolga leta domžalski župnik.

Kot otrok ni kazal posebne nadarjenosti in veselja do glasbe. Veselje do glasbe mu je v Novem mestu vzbudil skladatelj Ignacij Hladnik. Ta ga je navdušil, da se je ves posvetil glasbi.

Na šoli glasbene matice in na konservatoriju oziroma glasbeni akademiji je poučeval orgle, nekaj časa pa je tudi predaval harmonijo in kontrapunkt. Po letu 1946 je opustil pedagoško delo in se poleg svojega poklica ves posvetil glasbenemu ustvar-

janju. Leta 1951 je bil izvoljen za člana znanstvenega sveta pri komisiji za slovensko narodopisje Slovenske akademije znanosti in umetnosti.

Ne samo, da Matija Tomc umetniško prireja ljudske pesmi, tudi njegova izvirna dela so kljub stilnemu modernizmu vsekozi slovenska, prav slovensko-kranjska. Mnoge njegove pesmi je prvič izvedel akademski pevski zbor, ki ga je pred vojno vodil neumorni skladatelj France Marolt, po vojni pa dolgo vrsto let skladatelj Radovan Gobec.

Prav ta zbor je ob desetletnici svoje ustanovitve in ob 100-letnici rojstva pesnika Antona Aškercerca izvedel njegovo celovečerno kantato, »Stara pravda«. Zbor je pod vodstvom dirigenta Radovana Gobca izvedel to zares uspešno skladbo 12. marca 1956 v veliki unionski dvorani in dne 15. marca 1956 v dvorani Slovenske filharmonije v Ljubljani. »Stara pravda« je zbor izvedel v mesecu februarju 1957 tudi v Trbovljah, v Celju in Zagrebu.

Za njegovo veliko delo se mu je akademski pevski zbor od dolžil s tem, da ga je že leta 1934 imenoval za svojega častnega člana. Se mladega profesorja je upodobil takrat že priznani slikar Božidar Jakac. Poleg mnogih skladb in zbirk, ki

še kar naprej prihajajo izpod njegovega peresa, zadnja leta veliko sodeluje s skladateljem prof. Lukom Kramolcem, s katerim sta že leta 1963 in 1964 pri Mohorjevi družbi izdala prvi in drugi del Slovenske pesmarice. Letos pa je izšel že tretji, zaključni zvezek, pri katerem je sodelovala tudi dr. Zmaga Kumer.

Kljub polni zaposlenosti pa kot skladatelj ni odrekel pomoči tudi domačim igralskim skupinam, saj je napisal spremno glasbo za Shakespearovo delo »Kar hočete«, za Jurčič-Kersnikove »Rokovnjače«, za Finžgarjevega »Divjega lovca«, za »Adama Ravbarja«, za »Janičarja«. Janičarja so uspešno izvajali tudi slovenski gimnazijci iz Celovca ob svoji zaključni produkciji v Celovcu in letos na mladinskem festivalu v Celju.

Kljub temu pa še vedno varja, pa naj bodo to narodne pesmi, cerkvene skladbe, kantate... Stvaritelj-ka moč njegove umetniške osebnosti, svojski glasbeni izraz in neutrudna dejavnost so tiste lastnosti, ki uvrščajo skladatelja Matija Tomca med najvidnejše slovenske skladatelje. Želimo, da bi napisal še mnogo lepih pesmi in skladb, ter mu ob jubileju iskreno čestitamo.

T. R.

Zgodovinar dr. Josip Mal 85-letnik

Dosti znanih mož nam je dala Moravska dolina: svetovno znana matematika Jurija Vego, pisatelja dr. Frana Detela, kiparja Tineta Kosa, zgodovinarja dr. Josipa Mala...

In prav o slednjem nekaj vrstic, saj bo prav te dni praznoval svojo 85-letnico. Rodil se je namreč 22. decembra 1884 v Preteržu št. 3 pri Pečeh.

Tri leta je obiskoval osnovno šolo v Pečah, nakar se je za vstop v gimnazijo pripravil pri vsaku Jegliču pri sv. Križu pri Litiji. Gimnazijo je obiskoval v Ljubljani v letih 1896—1904, ko je maturiral. Na dunajski univerzi je študiral zgodovino, zemljepis in zgodovino umetnosti in to od leta 1904 do 1909, ko je promoviral za doktorja modroslovja. S tem je bil

usposobljen za službo v muzejih, arhivih in knjižnicah. Na zgodovinskem inštitutu na Dunaju so bili med drugimi Vladimir Levec, dr. Mantuani, za njim pa še dr. France Stele in dr. Milko Kos, sama znana imena. Največ so študirali zgodovino virov, paleografijo in študij listin.

Po uspešno opravljenem strokovnem izpitu je 15. novembra 1909 nastopil službo volonterja pri Kranjskem deželnem muzeju v Ljubljani. Kasneje je postal kustos, od leta 1924 do 1945 je bil ravnatelj tega muzeja, ki se je kasneje preimenoval v Narodni muzej v Ljubljani. Leta 1938 je uredil 14 dvoran novega ljubljanskega Mestnega muzeja, za katerega je pridobil večino eksponatov. Za novi muzej je napisal tudi »Vodnik«. Zato ni čudno, da je bil leta 1950 postavljen v njem za ravnatelja in na tem mestu ostal do leta 1962.

Razprave in članke je pričel pisati že zelo zgodaj. Napisal jih je okrog 150. Prvi članek je izšel v »Času« že leta 1909 in to »K poglavju starejše zgodovine Slovencev«. Te razprave in članki so izhajali v številnih listih, časopisih in strokovnih publikacijah doma in v tujini.

Naj navedem samo nekaj naslovov njegovih razprav in člankov: K teoriji o slovenskih županah, Uskoške naselbine in žužemberško vprašanje, Privilegi-

ji trga Vače, Spomini na Napoleonovo Ilirijo, Janez Puhar — izumitelj fotografije na steklo, Razvoj naše pisave, Nov jezikovni zemljevid naše italijanske meje, Iz dobe Tomaža Hrena. Kaj so bili župani nekdanj, Sloviti slikarji v Ljubljani, Cerkev na otoku in izsušitev Blejskega jezera, Emona v stiskah, Doneški v Vodnikovem življenjepis. Pomanjkanje in lakota v Ljubljani, Gradivo za zgodovino Slovencev v srednjem veku. Ob stoletnici našega muzeja, Nova pota slovenske historiografije, Epilog k staroslovenski svobodi, Umetnostno zgodovinski zapiski, Iz zgodovine koroškega slovenskega šolstva, Nekaj o naših umetniških zbirkah, Francozi na Slovenskem, Prešernovo odvetništvo in še kaj, Nekateri arheološke najdbe iz prve pol. XIX. stol., K zgodovini slovenskega višjega šolstva, Pred sodnim stolom predmarčne birokracije, Iz dobe Bachovih huzarjev, Ljubljana in leto 1948, Narodni muzej v Ljubljani izza prevrata, Naše državnopravne starine, Koroško vojvodsko ustoličenje, Svoboda in sužnost, Slovenci in samouprava, Slovenske mitološke starine, Smrt pri starih Slovencih, Ob stoletnici kmetove osvoboditve, Narod naš dokaze hrani, Z oglejskim vizitatorjem po Sloveniji, Roka pravice, kako težka je bila, Po stezah zgodovinarja, Pripombe k slovenskemu bajeslovju. Od stavbe na koleh do nebotičnika. Muzeji in zgodovina, Na ogledih po Emoni, Kako so potovali nekoč in še in še...

Prve knjige je izdal že leta 1924 in to: Zgodovina umetnosti pri Slovencih, Hrvatih in Srbih, Uskoške seobe i slovenske pokrajine. Njegovo največje delo pa je nedvomno Zgodovina slovenskega naroda, novejša doba, ki je izšla v 10. zvezkih od leta 1928—1939 pri Mohorjevi družbi v Celju na 1.213 straneh. Poleg tega je izdal še: Probleme aus der Frühgeschichte der Slovenen, Grb in barva dežele Kranjske, Vodnik po ljubljanskem Mestnem muzeju, Kontinuiteta slovenske karantanske kneževine, Stara Ljubljana in njeni ljudje in Razvoj naše stanovanjske opreme.

Pripravljeno in sprejeto za tisk ima knjigo »Slog v pohištvu«, ki bi verjetno že izšla, vendar zaenkrat ni sredstev za tisk. Obsegala bo ca 100—120 strani in opremljena z ilustracijami. Za tisk ima pripravljene tudi izpiske iz arhivov o umetnikih, ki so živeli in delali v Ljubljani in zapiske o ljubljanskih gradbenih spomenikih. Kljub letom še vedno ustvarja. Še vedno se rad spominja rodne Moravske doline in zelo rad posluša pesem, ki jo pojejo Gorenci ob spremljavi ansambla Mihe Dovžana.

Prepričan sem, da se bo rade volje udeležil prihodnje leto otvoritve nove ceste v Moravče, tako kot se je odzval vabilu ob otvoritvi nove moravske šole. Upamo, da bo takrat še prav tako čil, kot je sedaj, ob 85 letnem jubileju, kar mu iskreno želimo.

T. R.

Seja občinske skupščine meseca novembra

Seja občinske skupščine 20. novembra je trajala skoraj sedem ur, zato so se odborniki ob zaključku seje domenili, naj bi v bodoče prišla na sejo največ ena pomembnejša točka dnevnega reda. Tudi gradivo za sejo naj bi dobili dovolj zgodaj, da bi ga lahko temeljito pregledali, kar bi vsekakor pripomoglo k boljši in konstruktivni razpravi.

Pred pričetkom uradnega dela seje so se odborniki spomnili Staneta ROZMANA, direktorja tovarne TOKO, in Franca SINKA, upravnika Doma počitka v Mengšu, dveh aktivnih družbenih delavcev na gospodarskem in družbeno-političnem področju, ki sta meseca novembra praznovala 50-letnico svojega življenja. Z aplavzom so sprejeli predlog predsednika skupščine, da se podeli imenovanima za njuno dolgoletno plodno sodelovanje na vseh področjih družbenega življenja najvišje priznanje občine Domžale — medalja za zasluge.

Odborniki so nato poslušali poročilo tajnika skupščine o izvrševanju sklepov pretekle seje, v katerem je bilo vključeno tudi poročilo predsednika komisije za družbeni nadzor, ki je tako izpolnila sklep še skupščine prejšnjega sklica v zadevi bivšega načelnika oddelka za gospodarstvo in finance.

Sledila je razprava o problematiki vodnega gospodarstva, ki so jo odborniki že večkrat zahtevali. Poslanec ing. Lado SIMONČIČ, ki je že tudi v republiški skupščini postavil vprašanje o gospodarjenju s sredstvi, ki se stekajo v republiški vodni sklad, je seznanil skupščino z ugotovitvijo splošne vodne skupnosti Ljubljana — Sava, da je treba na vodotoku Pšate izvesti določena dela za dokončno zavarovanje pred nevarnostjo poplav, za kar bo potrebnih okoli 258 milijonov SD. Direktor omenjene vodne skupnosti inž. BRICELJ je nato orisal celotno problematiko vodnega gospodarstva na območju občine, kjer je osnovni problem Kamniška Bistrica, ki zbira vse vode tega območja. Ugotovil je, da doslej ni bilo nekih realnih možnosti, da bi ta problem, pričeli reševati kot celoto, ampak so se izvajala le nujna vzdrževalna dela, ki pa so za bodoče odločno premalo. Nič več ni mogoče odlagati nujne investicije, s katero bi bil odpravljen dosedanji osrednji problem na Kamniški Bistrici v samih Domžalah izpod mostu in dalje izpod STUŠ. Celotna ureditev Bistrice od izliva Pšate pa bo zahtevala okoli 500 milijonov SD, ki pa jih ne bo mogoče do-

tirati po nekaj milijonov letno, ampak bo treba zadevo kompletno urediti. Zato bodo potrebna še naprej odločna prizadevanja vodne skupnosti, predstavnikov občine in njenih poslancev, da pride ta investicija vsaj v srednjeročni plan republiškega vodnega sklada, ki prične z letom 1971. Vendar pa je na sredstva omenjenega sklada mogoče računati le z istočasno udeležbo občine, za katero pomeni ta investicija ureditev določenega komunalnega problema. Običajno je udeležba občine in sklada v razmerju 50:50, vendar pa v gornjem znesku niso upoštevani stroški za nov most in odstranitev jezua pri usnjarski šoli. Z rešitvijo tega problema bodo odpravljeni tudi delni vzroki za poplave, ki jih povzročata Rača in Radomlja in bo pridobljeno za kmetijsko obdelavo okoli 1200 ha doslej zamočvirjenih površin. Spomnil je še na druge probleme s tega področja, kot vprašanje Pšate, ki ga je treba prav tako rešiti kompleksno, da bi vsakoletne visoke vode končno napravili neškodljive, nadalje vode v Moravski dolini in Črnem grabnu, kjer se prav tako opravljajo le nujna vzdrževalna dela. Vse to zaradi premajhnih finančnih sredstev, s katerimi razpolaga omenjena vodna skupnost, in ki jih dobi od republiškega vodnega sklada. Ta pa mora mimo dotiranja vodni skupnosti financirati še druga dela, ki so republiškega ali zveznega pomena. Tako pride v republiški sklad iz tukajšnje občine okoli 10% sredstev tega sklada in približno tak odstotek je vodna skupnost od svojih sredstev tudi letno namenila za vzdrževalna dela na območju tukajšnje občine.

Odbornik Sandi RIHTAR se ni strinjal z ugotovitvijo inž. BRICELJA, da bi tukajšnje območje vplačalo v vodni sklad republike le 34 milijonov SD letno, za kolikor je bilo izvedenih del na tukajšnjem območju, saj so samo v zadnjih treh letih vplačale gospodarske organizacije iz domžalske občine v republiški vodni sklad okoli 364 milijonov SD. Glede na to meni, da je več kot utemeljena zahteva občanov, da se 25 let po osvoboditvi pristopi k načrtnemu urejanju perečih problemov voda na našem območju. V zvezi s tem je spomnil na predel, ki ga obsegajo Rača, Radomlja, Rovščica in drugi potoki, kjer je problem poplav vedno večji.

Odbornik Zlatko REPNIK je opozoril na nujno sanacijo Kamniške Bistrice na območju Homca, odbornik Franc KOC-

JAN pa na stanje vodotokov v Črnem grabnu in Moravski dolini. Tudi on je zahteval načrtno urejanje, ki naj se prične pri osrednjem problemu Bistrice v Domžalah. Tudi Franc JERETINA je spomnil na poplavna območja Drtijišče, ki so pokrita z blatom in peskom, ki ga je polna struga tega potoka, ker podjetje Termit nima ustreznih čistilnih naprav. Republiški inšpektor bo po pojasnilu inž. BRICELJA v zvezi s tem takoj ukrepal.

Odbornik Franc MUŠIČ je kritiziral nestrokovno izvedena dela v zvezi z urejanjem ceste I/6 v Trzinu. Nižje ležeča opuščena struga Pšate in premajhne dimenzije cevi namesto mostu na križišču v Trzinu so vzroki za poplave na tem območju, zato zahteva, da vodna skupnost te pomanjkljivosti takoj odpravi. Predstavnik omenjene skupnosti je ugotovil, da je ta dela verjetno izvedlo podjetje, ki je urejalo cesto, vendar brez sodelovanja strokovnjakov vodne skupnosti, ki bo sprožila postopek za odpravo pomanjkljivosti.

Marjan KOPITAR se je pridružil ugotovitvam odbornika Sandija RIHTARJA glede sredstev, ki se iz tukajšnje občine zberejo v republiškem vodnem skladu, in s katerimi bi se dalo na tem območju napraviti dosti več. Zanimal se je še za razloge za dosedanji način gradnje mostov, medtem ko je predsednik skupščine predlagal dopolnitev zakonskega predpisa, ki odloča odstranjevanje drevja ob strugah vodotokov ter menil, da so bila dosedanja ureditvena dela na bregovih Bistrice verjetno premalo strokovno izvedena. Seveda pa pri tem ni mogoče prezreti dejstva, da ni bilo nikoli denarja, da bi se Bistrica v celoti regulirala. Voda namreč podira že sanirane bregove in most na Homcu je v stalni nevarnosti.

Inž. BRICELJ je zagotovil, da bo problem na Homcu rešen z zaščitnim pragom, ki ga bo vodna skupnost vnesla v svoj program del v prihodnjem letu. Ponovno je razložil zbiranje in vračanje sredstev iz republiškega sklada vodni skupnosti in občinam ter ugotovil, da se s takim razmerjem tudi vodna skupnost ne strinja, vendar je na svoje intervencije pri skladu dobila odgovor, kot ga je že nakazal v svojem uvodnem referatu. Približno tak odgovor je dobil v republiški skupščini na svoje vprašanje tudi poslanec inž. SIMONČIČ.

Franc MUŠIČ in Sandi RIHTAR sta se ponovno oglašila k razpravi o že načetih vpraša-

njih, medtem ko je Ivan VIDIC spomnil na obveznosti, ki jih ima podjetje Termit do čiščenja struge Drtijišče in do lastnikov oorežnih površin, ki so preplavljene s peskom in blatom. Poslanec inž. SIMONČIČ je dal skupščini ustrežna priporočila za pripravo plana del za prihodnje petletno obdobje, ker bo od tega precej odvisen tudi uspeh prizadevanj za pravičnejše razmerje pri bodočem razdeljevanju sredstev republiškega vodnega sklada. Poslanec Jože POGACNIK je pripomnil, da se je tudi skupščina prejšnjega sklica zavzemala za rešitev teh vprašanj, predvsem za spremembo delitvenega razmerja in predlagal, naj bi se prizadevanje občine in poslancev usmerilo tudi v to, da bi v upravnem odboru republiškega vodnega sklada bil tudi član iz tukajšnje občine.

Odbornik Franc HAJBAN je spomnil na vzporedno reševanje problematike odvajanja in čiščenja odpadnih voda, Janez CERAR pa na povezanost pri urejanju vodnega gospodarstva in cestnega omrežja ter v zvezi s tem opozoril na postavitev mosta prek Radomlje na cesti Lukovica—Gradišče. Predsednik skupščine je napravil nato povzetek predlogov in med drugim ugotovil, da bo skupščina obravnavala program vodnogospodarskih del na tukajšnjem območju tudi v prihodnjem letu in da se bo z gradnjo nove avto ceste pričel med drugim reševati tudi problem 1200 ha zamočvirjene zemlje. Apeliral je na poslance, naj se naprej aktivno sodelujejo pri tem vprašanju, posebno, ko bo pri republiških organih na vrsti obravnavati programa vodne skupnosti.

Odbornik Leopold ALEŠ se je nato ponovno zavzel za ureditev celotne stare struge Pšate, Marija ULČAKAR pa je dobila odgovor na vprašanje, kako je s plačevanjem odškodnine, ki jo mora poravnati podjetje Termit lastnikom zemljišč, ki so pokrita z naplavljenim peskom.

Programska študija čiščenja in odvajanja odpadnih voda je bila nato naslednja točka dnevnega reda. Studijo je pripravil in jo skupščini tudi razložil inž. KOS. projektant pri vodnem gospodarstvu SRS. V njej je bilo obdelanih in prikazanih pet možnosti variant za rešitev odvajanja in čiščenja odpadnih voda za naselja Domžale, Kamnik, Mengeš, Trzin, Ihan in zaselke. Predsedujoči je ugotovil, da je bilo to vprašanje doslej rešeno le za Domžale in deloma Mengeš, drugi kraji pa so brez ustrezne kanalizacije. Z ureditvijo vodovoda nastane namreč

tudi vprašanje kanalizacije in ta problem je v naši občini že skrajno pereč. Albin PAVLIN, predsednik sveta za komunalne zadeve, je poudaril, da je ta svet že obravnaval omenjeno študijo in sklenil, da bo predlagal skupščini, naj se odloči za najbolj ekonomično peto varianto rešitve, po kateri so k sistemu domžalske kanalizacije priključene še odpadne vode Kamnika. Če občina Kamnik na to varianto ne bi pristala, naj bi skupščina sprejela četrto varianto, po kateri je območje Domžal, Doba, Mengša, Loke, Trzina in Ihana priključeno na skupno čistilno napravo, katere lokacija je, kot tudi po peti varianti, predvidena ob Kamniški Bistrici en kilometer južno od Domžal. Tudi odborniku Lovru KORENCANU se je zdela peta varianta najbolj ekonomična in najprimernejša z ozirom na nadaljnja hotenja in želje pri urbanizaciji obravnavanega območja.

Po mnenju predsedujočega je mogoče pričakovati, da se bo tudi občina Kamnik odločila za navedeno varianto. V tem primeru bo treba pripraviti in sprejeti določeni ključ za prispevek oziroma financiranje. Pri tem pa bodo morali sodelovati tudi bodoči koristniki, to je gospodarske organizacije in pa republiški vodni sklad, v katerega plačuje tukajšnje gospodarstvo visoko odškodnino za onesnaženje voda. Poslanec Jože POGAČNIK je na svoje vprašanje dobil pojasnilo, da bodo morala industrijska podjetja tudi po ureditvi sistema kanalizacije še vedno skrbeti, da ne bodo odvajala strupenih odpadkov, grobih odpadkov in podobno.

Naslednja pomembna točka dnevnega reda je bila razprava o urbanističnem programu, urbanističnem načrtu in urbanističnem redu. Predloženo dokumentacijo je pripravilo Projektivno podjetje Krani, projektant inž. Albert SUŠNIK pa je z njo podrobno seznanil občinsko skupščino. Poudaril je, da se je dokumentacija pričela pripravljati že novembra 1967. Medtem je bil izveden tudi postopek, ki ga določa ustrezen zakonski predpis pred sprejemom urbanistične dokumentacije. Pripombe občanov so bile obravnavane na odboru za urbanizem in svetu za komunalne zadeve. Dokumentacija je bila tudi dopolnjena s pripombami občanov, kar jih je seveda bilo mogoče upoštevati. V urbanističnem programu je obdelano celotno območje za dobo 30 let, vendar pa ga bo morala skupščina najmanj vsakih pet let pregledati in uskladiti z gospodarskimi in družbenimi koristmi in potrebami. Z ozirom na različno koncentracijo prebivalstva na posameznih območjih občine se tudi urbanistična ureditev usmerja z različno urbanistično dokumentacijo. Ugotovljeno je, da sta na vzhodnem delu občine pomembnejša centra Moravče in Lukovica, za

katera je treba izdelati zazidalni načrt, ki bo usmerjal gradnjo na tem območju, kajti le z ogledom na kraju samem je v bodoče ne bo več mogoče. Odlok o urbanističnem redu pa bo dokument, ki bo urejal gradnjo v manjših naseljih. Celotno dokumentacijo so pregledali tudi pristojni republiški organi in institucije, katerih mnenja in predlogi so tudi upoštevani.

Odlok o urbanističnem programu in odlok o urbanističnem redu sta objavljena v uradni prilogi, pravilnik za izvajanje urbanističnega reda pa bo objavljen na krajevno običajen način. Nanj je imel med drugim pripombo odbornik Sandi RIHTAR, ki jo je skupščina kasneje tudi upoštevala, da namreč pravilnik ne more določati lokacije posameznih šol, ampak jo določa program razvoja šolskega omrežja.

Podpredsednik Ivan VIDALI je spomnil na nekatere formalne pomanjkljivosti v predloženi dokumentaciji, Franc KOČJAN pa je imel pripombe na predvidevanja v zvezi z razvojem Lukovice. Predsedujoči in Andrej PANGERSIČ sta opozorila na nekatere turistične objekte, ki v sedanjih dokumentaciji niso posebej navedeni, pač pa so, po pojasnilu projektanta, obdelani v posameznem elaboratu o spomeniškem varstvu, ki se mora upoštevati tudi pri urbanistični izgradnji. Pri tem je predsednik skupščine opozoril na nevzdržne stanovanjske razmere v gradu Krumperk in na obveznosti, ki jih imajo v zvezi s tem delodajalci teh stanovalcev, ki so jim v prvi vrsti dolžni pomagati, da pridejo do ustreznih stanovanj.

Odbornika Milan JENČIČ in Peter GUBANC sta ugotovila, da nekateri številčni podatki v dokumentaciji ne odgovarjajo sedanjemu stanju, ker so bili zbrani že skoraj pred dvema letoma, medtem ko je podpredsednik skupščine Jakob CERNE povedel nekaj usmerjevalnih misli za dopolnjevanje obravnavane dokumentacije v prihodnje. Maks ZAJC, Franc MUŠIČ, Lovro KORENCAN in Peter GUBANC so razpravljali o določitvi glede oddaljenosti šol, ki pa se mora prav tako ravnati po programu šolskega omrežja, zato je bil pravilnik v tem smislu tudi dopolnjen. Anton REPOVŽ je s pripombo na maksimalno dovoljeno višino gradnje objektov odprl razpravo, v kateri sta se predsednik skupščine in Andrej PANGERSIČ zavzemala za to, naj bi se v krajih, kjer že sedaj stojijo višji objekti, kot jih predvideva ustrezen pravilnik, dovolji tudi višja gradnja dveh etaž, če je to v skladu s potrebami in razvojem kraja. Po mnenju Jožeta ZEVNIKA in Lovra KORENCANA naj bi te pripombe proučili strokovnjaki — urbanisti in dali nanje svoje mnenje, ker gre za določene zakonitosti, ki jih je treba upoštevati pri ustvarjanju in razvoju bodočih

centrov. V razpravi sta sodelovala Janez CERAR in Stane LAZNIK, nakar so odborniki po glasovanju soglasno sprejeli predloženo dokumentacijo in spreminjevalne pogoje, ki so jih pregledali v razpravi.

Nato je Albin PAVLIN, predsednik sveta za komunalne zadeve, razložil predlog meril za legalizacijo obstoječih nedovoljenih gradenj, ki jih je pripravila posebna komisija. Predsedujoči je spomnil na večjo vlogo krajevnih skupnosti tudi po vprašanju stanovanjske izgradnje, medtem ko je Jože KNEP opozoril na večji nadzor tudi legalnih gradenj, ker se te v praksi često ne izvajajo v skladu z zazidalnim načrtom. Skupščina je nato soglasno potrdila predložena merila in pooblastila ustrezno komisijo in pristojni občinski organ, da pričneta z legalizacijo doslej začeti črni gradenj.

Z odlokom o imenovanju in preimenovanju trgov, ulic in cest, s katerim so bila določena imena novim ulicam, bo končno vzpostavljen določen red na tem področju, saj se to doslej ni urejalo vzporedno z nastajanjem novih stanovanjskih sosesk. V razpravi so mimo predsedujočega sodelovali Milan JENČIČ, Ivan VIDALI, Franc HABJAN, Peter PRIMOŽIČ in Zlatko REPNIK, ki je imel pripombe in predloge v zvezi z imenovanjem naselja Roje.

Skupščina je nato soglasno izglasovala sklep, da se podjetju »Vodovod« Mengš odobri povišanje cene vode, in sicer za osebno potrošnjo do 0,60 din za m³, za gospodarsko potrošnjo pa do 1,05 din za m³. Mimo tega je odločila, da mora podjetje razliko v ceni namensko odvajati v poslovni sklad za razširjeno reprodukcijo, kot je bil že sklep skupščine tudi za podjetje »Vodovod« Domžale.

Poročilo o problematiki s področja zdravstvenega in socialnega varstva je bila nato naslednja točka dnevnega reda, ki jo je predložil svet za zdravstvo in socialno varstvo. Uvodne misli je podala predsednica omenjenega sveta Tilka LEB, Nace VODNIK pa je kot ravnatelj posebne osnovne šole na Homecu orisal razvoj in dosežene uspehe omenjene šole in apeliral na občinsko skupščino, naj tudi v bodoče z razumevanjem pomaga pri reševanju njenih problemov.

Dr. Anton PIRC je predložil predlog za zobozdravstveno varstvo nezavarovanih oseb do 19. leta starosti ne glede na poreklo, dokler ne bo stopil v veljavo novi zakon o zdravstvenem zavarovanju.

Jože KNEP je predlagal ostro ukrepanje proti alkoholikom, delomrznežem in prostitutici, medtem ko je Maks ZAJC menil, da bi kompleksno poročilo o problematiki otrok z motnjami v telesnem in duševnem razvoju dalo jasnejšo sliko o stanju na tem področju, zato se je skupščina odločila,

da bosta svet za vzgojo in izobraževanje ter svet za zdravstvo in socialno varstvo o zadevi ponovno skupno razpravljala in celotno problematiko predložila skupščini. Nadalje so odborniki sklenili, da je s pričetkom prihodnjega šolskega leta obvezno testirati vse otroke pred vpisom v prvi razred. Treba bo računati tudi na primernejšo lokacijo posebne šole in za usluge drugim občinam najti ustrežnejši ključ za sofinanciranje.

Nadalje je skupščina vzela na znanje informacijo posebne komisije za reorganizacijo SFUGŠ Domžale in sklenila, naj se prihodnji seji skupščine predloži izid referenduma oziroma dokončni predlog za reorganizacijo omenjenega zavoda.

Na predlog komisije za statut je skupščina sprejela odloka o pristojnosti na občinske svete in komisije, ki ju je razložil predsednik komisije Ivan VIDALI. Na predlog komisije za varstvo invalidov in borcev NOV je nato skupščina sklenila, da se najame brezobrestno posojilo za nakup 13 stanovanj za udeležence NOV in pri tem opozorila na prvenstveno reševanje najbolj kritičnih stanovanjskih problemov udeležencev NOV, za katere naj bi bila 25-letnica osvoboditve skrajni rok za njihovo rešitev. Ponovno je bila naglašena tudi zahteva, da se javno objavijo imena udeležencev NOV, ki jim bo dodeljeno stanovanje ali posojilo iz navedenih sredstev.

Na predlog sveta za finance je skupščina nato brez razprave odobrila izplačila iz rezervnega sklada občine za odpravo škode po neurju na območju krajevne skupnosti Krašnja, Zlato polje, Prevoje, Velika vas in Vrhpolje ter Frančiški Grilj z Vrha nad Krašnjo za pomoč za odpravo škode oziroma posledic, ki jih je povzročil potres v letu 1963.

Skupščina je vzela na znanje tudi kratkoročni program svojega dela, ki naj bi ga obravnavali in dopolnili še posamezni sveti ter poročilo o zborih volivcev, ki so bili izvedeni v mesecu juliju in kasneje. Na predlog komisije za volitve in imenovanja so nato odborniki soglasno sklenili, da se za načelnika oddelka za gospodarstvo in komunalne zadeve imenuje Ivan BREGAR, diplomirani gradbeni inženir iz Velenja, in se strinjali tudi s predlogom glede imenovanja še enega davčnega inšpektorja.

Končno so se odborniki domenili, kako skrajšati bodoče seje skupščine in na vprašanje Leopolda ALFŠA slišali pojasnilo tainika skupščine, da bodo predvidoma z novim letom nastavljeni tudi tainiki krajevnih skupnosti, ker v letošnjem finančnem načrtu uprave za te namestitve sredstva niso bila predvidena.

Seja je bila zaključena ob 14,45.

Dva ugledna občana — petdesetletnika

STANE ROZMAN —
JUBILANT

Bila je sobota, ko sem pešal v tovarno TOKO. Direktorja tovariša Staneta sem prosil za razgovor, da bi tudi za naš list zabeležil jubilej, katerega je nekaj dni poprej proslaviljal.

Moža sva sedela ob črni drug drugemu nasproti. Moj sogovornik je še enkrat doživljal svojih petdeset let.

Po rodu sem Ljubljčan, je začel. V politično in vojaško najbolj burnih letih pred drugo svetovno vojno sem moral k vojakom. Kakor za večino je bila tudi zame vojna kratka. Sledilo je ujetništvo in internacija.

Ko sem se tega rešil, sem v Ljubljani takoj prešel v ilegalno in tako deloval na političnem tlorišču za narodno osvoboditev. Po zmagoviti vojni sem bil deljen v obmejne edinice KNOJ, po demobilizaciji pa sem našel prvo zaposlitev v tovarni PEKO v Trzinu.

Z Domžalami sem se prvič srečal leta 1948. Z manjšim posledkom sem ostal tu, kjer sem, zdrav in čil dočakal svojo petdesetletnico življenja.

V tako skopih stavkih je tovariš Rozman, še enkrat prehodil svojo pot. Bila je gotovo polna samoopovedovanja in nevarnosti, veselja in neprijetnosti. To sem le slutil, zato sem bil pri nadaljevanju razgovora bolj pozoren do sedanjosti. Več misli je namenil kolektivu TOKO in Domžalam, zato sem si tudi to pridneje zapisoval.

S sedanjim stanjem poslovanja tovarne TOKO je direktor Rozman zadovoljen. Kolektiv ima delo, prodaja poteka zadovoljivo, osebni dohodki se zboljšujejo, čeprav, tako je pripomnil, prepočasni. Kaj bodo izdelovali v prihodnje, je težko napovedati. Trg je zahteven in odvilen od mode. Damske torbice so najbolj zahtevan izdelek, zanimive pa so le, če je serija majhna. To pa predstavlja za tovarno določene nevarnosti in težave v proizvodnji.

S svojimi izdelki slovi Toko že vrsto let na svetovnem tržišču, žal pa tudi najnovejši predpisi ne omogočajo rentabilnega izvoza. Zato mora razliko plačati domači — jugoslovanski — kupec. Ker so zavoljo tega naši izdelki na domačem trgu prilično dragi, jih domači trgovci ne kupujejo, pač pa jih uvažajo. Vsekakor nenormalno stanje.

O Domžalčanih ima direktor Stane Rozman zelo laskavo mnenje. Pridni in delovni so. To oceno je utemeljil tako, da je kot vzor postavil kolektiv tovarne Toko, ki je uspel s prizadevnostjo ustvariti solidne temelje za jutrišnji dan.

Ko sem vprašal sogovornika o konjičku, s katerim si krajša prosti čas, je dejal, da je bil ne-

koč aktivni privrženec konjskemu športu in dober jezdec ter osvojil še pred desetimi leti v tem športu nagrado Slovenije. Mnenja, da je konjski šport aristokratski ne deli, nasprotno, z modernizacijo in motorizacijo našega življenja bo zemljanom tesnejši stik z naravo bolj kot kdajkoli potreben.

Da je direktor Rozman dosleden svojim načelom je potrdil z odgovorom, ki mi ga je dal na vprašanje za katere športne panoge bi glasoval, če bi ga po tem vprašali. Za telovadce, za smučarje in za planince, mi je kratko odgovoril.

Zelo zanimiv je bil pomenek o današnji mladini. »Mladino je treba razumeti. Treba se je uživati v njeno življenje. Deklaracije niso uporabne. Preko lastnih otrok živiš z mladino. Pavšalna ugotovitev, da je mladina pokvarjena, je lažna. Če pa je v posameznih primerih res takšna potem je zato, ker smo jo mi napravili pokvarjeno. Mladini je

treba posvetiti dovolj časa in z njo sodelovati. Mladi morajo dobiti občutek, da jim zaupamo. Tako bo tudi delo mladega rodu drugačno.«

Pred koncem mi slavljenec ni ostal dolžan vprašanja, ki ga s tem naslavljam na prizadeto ustanovo: Zakaj tako dolgo zavlačujemo z odobritvami za gradbene lokacije. Dogovorimo se, kaj je rezervat za industrijo, kod bodo zidali stolpnice in kje je prostor za individualne gradnje. Vsi bi želeli, da bi bile Domžale že v našem času pravo mesto, pa to čisto z zavlačevanjem prej omenjenih odgovorov onemogočamo. Več Domžalčanov bo ustvarilo tudi več dohodka v skupno blagajno. Vse postane v večjem kraju večje. Videti je, da med posamezniki čakajo na odgovore tudi po nekaj let. To pa ni pravično.

Ob zaključku sem mu v imenu uredništva čestital za njegov jubilej.

O. Lipovšek

Po prijetni slovesnosti v krogu svojih prijateljev in sodelavcev je oba slavljenca sprejel tudi predsednik SOB Domžale Albin Klemenc in jima izročil občinska priznanja

FRANC SINK
PETDESETLETNIK

Konec novembra letos je ravnatelj Doma počitka v Mengšu praznoval svoj petdeseti življenjski praznik. Ugled, ki ga slavljenec uživa med občani Domžal ter dolgoletno delo na političnem področju mi je velevalo, da ga ob tem slavju obiščem in znova predstavim našim bralcem.

»Prosto soboto imam danes« je začel razgovor, »pa za nas vse takšnega dne skoraj ni.« Je kar prav, če se lahko danes pogovarjamo, ker je le več prostega časa, sicer bi komaj utegnili.

Rodil se je v Studenčicah pri Medvodah. V delavski družini, iz katere izhaja, je bilo šest otrok. Zahteva po vsakdanjem kruhu ga je prisilila, da se je

zaposlil pri podjetju za nizke gradnje. Prvi vojni dnevi so ga zalotili na bolgarski meji, kjer so ga Nemci z drugimi vred ujele. Iz ujetništva se je vrnil leta 1943 in kmalu odšel v partizane. Začel je v vrstah IX. brigade in končal v enotah KNOJ. Takoj po vojni je bil okrajni sekretar OF, nato pa organizacijski sekretar komiteja okraja. 1952 leta je odšel v partijsko šolo, nato pa prišel v Mengeš. Tu je sedaj že osemnajsto leto.

Skoro dve desetletji je posvetil političnemu delu. Mengšani so mu vedno zaupali mesto v občinski skupščini, kjer je bil nekaj mandatnih obdobij predsednik sveta za zdravstvo, sodeloval pa je še pri odboru RK in drugod. Bolezen ga je že pred časom prisilila, da je moral v vni malo popustiti.

Danes je tov. Sink ravnatelj

Doma počitka v Mengšu. Iz pripovedovanja povzamem, da je zadovoljen s kolektivom, s katerim sodeluje in s katerim bo uspel še mnogo narediti.

Dom počitka v Mengšu je danes dobro urejena institucija in nudi varno zatočišče 152 starejšim občanom. 32 proslavcev pa so morali zavrniti. Kot povsod se soočajo tudi v domu počitka predvsem s finančnimi težavami. Pred leti so dobili 100.000 dinarjev, kar je bilo dovolj za ureditev sanitarij. Nedavno tega so dobili 150.000 din za ureditev centralne kurjave in za osebno dvigalo. Dolej so morali in še morajo znositi v vse prostore na leto okrog 14 vagonov premoga, da primerno ogrejejo vse peči v sobah. Dvigalo pa je tudi potrebno, ker so sedaj bolniki priklenjeni na postelje v temnih sobah tudi v poletnem času, ker jim ne morejo omogočiti prevoza na dvorišče.

V Mengšu bi kazalo, po mnenju tovariša Šinka v prvi vrsti urediti vprašanje trgovske mreže v starem delu naselja. V ta namen so že predvideli lokacijo in sicer je to vogalni prostor nasproti gostilne Pavovec. Če bodo Mengšani lahko več doma kupili, bo tudi več denarja ostalo doma. Danes je trgovina v Mengšu še slabo urejena.

O šoli je tovariš Sink mnenja, da »še« zadovoljuje, bo pa že kmalu premajhna. Vseeno pa daje zopet prednost vrstnemu redu sprejetega programa izgradnje šolske mreže v občini, kjer je prva na vrsti gradnja šole v Domžalskem okolišju. Na drugem mestu, tako sodi Šink, pa mora biti na vrsti izgradnja šole v Mengšu.

Že vrsto let Mengšani zamaledujejo za izgraditev mrliške veže. Vsako zavlačevanje tega vprašanja je nesmiselno. Podrobnejše razlage ta zahteva menda ne potrebuje.

Mengšani bi želeli vedeti tudi, kdaj bo prišla na vrsto ureditev ceste skozi Mengeško Loko. Kdo bo ureditev financiral in kakšen projekt bo to?

Neurejeno je tudi vprašanje dograditve Gobavice oziroma predvidenega rekreativnega centra na tem lepem hribu. Menda ima ravnatelj Sink prav, ko pravi: Ne ostanimo polovičarji!

Športniki tudi nimajo svojega igrišča, zato so bili primorani vključiti se v organizacije drugod. Pa ni čisto v redu, če na primer nogometaše prepuščamo samim sebi, ko je znano, da so imeli Mengšani še pred časom zelo kvalitetno moštvo.

Zabavno življenje, tega v Mengšu sploh ne poznajo. Za organizacijo silvestrovanja in pustovanja skrbi TVD Partizan Mengeš. Tudi organizacijo prvomajske proslave in dneva republike izvedejo telovadci, ki imajo na voljo svoj dom. Sicer pa ni kam sestiti, ni kaj videti v Mengšu, kjer bi se lahko zabavali brez litra. Domžalčani so s svojimi številnimi sodobno urejenimi lokali v tem pogledu precej na boljšem.

Anton Krištof - osemdesetletnik

Pred dnevi je praznoval osemdesetletnico svojega rojstva Anton Krištof, šolski upravitelj v pokoju. Ob tem njegovem jubileju se ga s spoštovnjajem in hvaležnostjo spominjamo ne samo njegovj stanovski tovariši, temveč tudi ogromno število njegovih nekdanjih učencev. Tovariš Krištof se je rodil v vasi Razdrto pri Smarju-Sap 8. decembra 1889. Učiteljske je dokončal v Ljubljani. Njegovo prvo in zadnje službeno mesto so bile Radomlje. Tu je služboval vse od leta 1911 do okupacije 1941, ko je bil nasilno izseljen z družino vred v Srbijo. Posrečilo se mu je, da se je vrnil v svoj rojstni kraj, kjer

je preživel dobo okupacije in bil ves čas brez zaposlitve. Po osvoboditvi leta 1945 pa se je nemudoma vrnil v Radomlje, kjer je takoj organiziral pouk. Ker je bila šola požgana, je bil pouk začasno v občinski hiši. Treba je bilo obnoviti šolsko poslopje, poprijeti v vseh na novo nastalih družbeno-političnih organizacijah in zaorati novo ledino v šolstvu. Kot vsi takratni prosvetni delavci tudi tovariš Tone ni niti za trenuek miroval. Bil je aktiven povsod, kjer je bilo potrebno ali kjer so ga potrebovali, posebno še, ker je bil že pred vojno tajnik tako pri domačem gasilskem društvu, pri Sokolu in domačem prosvetnem društvu. Se danes ne miruje in se živahno zanima za vsa dogajanja, še vedno se udeležuje sestankov, občnih zborov, najrajši pa se oglasi pri radomeljski zvezi borcev NOV.

Kljub visokemu jubileju dobro skriva svoja leta. V tovariškem razgovoru je nasmejan in tudi kritičen, pa vedno tovariški in odkrit. Zato je priljubljen med mlajšimi tovariši, s katerimi se rad pogovori o nekdanjih časih, daje jim pa tudi praktične nasvete za njihovo delo.

Ob njegovem visokem jubileju mu želimo vsi njegovi stanovski tovariši še mnogo zdravih in zadovoljnih let!

N. Vodnik

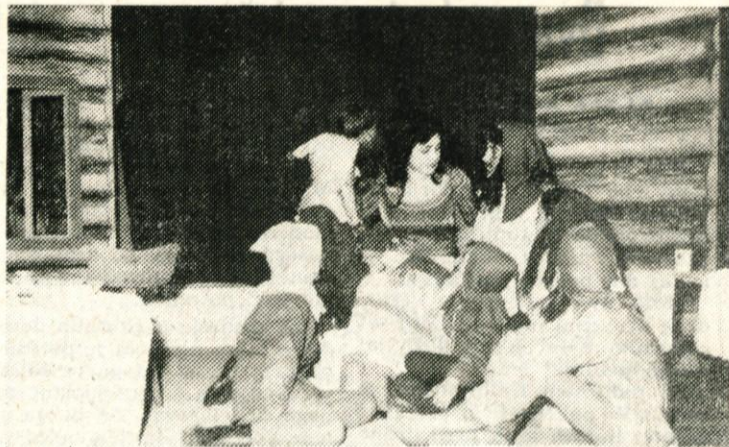
Trzinska igralska družina zasluži pohvalo

Tudi letos se je igralska družina KUD »Franc Kotar« iz Trzina resno lotila prosvetnega dela. V zadnjih tednih je namreč v trzinski dvorani že štirikrat uprizorila igro »Snegulčica«, katere avtor je Pavel Golia. Ena teh predstav je bila namenjena učencem mengeške osnovne šole; z igro pa niso bili zadovoljni samo ti, ampak tudi odrasli gledalci. Trzinci so nato gostovali še v Mengšu ter v Za-

logu pri Komendi, nameravajo pa še v Domžalah, Lukovici in Moravčah.

Igra je zelo zahtevna, saj nastopa kar petintrideset igralcev, je pretežno v verzih in terja zares primerno, če ne celo razkošno opremo. Toda tudi tega se igralci in njihova režiserka niso ustrašili. Pri vseh uprizoritvah so naleteli na pravo navdušenje gledalcev v dvorani, kar dokazuje, da so igrali bolje, kot je publika pričakovala. Upravičeno lahko trdimo, da so se dobro odrezali. Pa vemo, kdo je vodja in režiser v tej igralski družini? Enainšedemdesetletna Trzinka Marjana Ručigaj, ki zasluži vse priznanje, saj prav ona sama pridobiva in uri igralce. V tem delovanju ima že skoro strokovne izkušnje, ker je že pred vojno režirala precej dram, po vojni pa je ona zares srce trzinske igralske družine, pri čemer ji vsestransko in rad pomaga sin Ručigaj Ivko. Odkrito lahko rečem, da je takih režiserjev, kot je tovarišica Marjana Ručigaj, v amaterskih igralskih družinah zelo malo.

Nečesa pa se ti igralci v zadnjem času boje; v Domžalah jim menda nameravajo za enkratno

Prizor z igrice Snegulčica, ki jo je naštudirala trzinska mladina pod vodstvom Marjane Ručigajeve

uporabo nove hale zaračunati kar 800 (osemsto) novih dinarjev. Menijo, da je taka zahteva za amatersko družino vsekakor prehuda in bo glavna ovira za njihov nastop v Domžalah. Še vedno pa upajo, da se bodo le zmenili za tako uporabnino, ki bo zadovoljila lastnika hale in

igralce iz Trzina, saj je treba upoštevati tudi to, koliko napora zahteva uprizoritev te igre, koliko opreme je bilo treba nabaviti, koliko časa so morali vaditi in pa da imajo take igre tudi vzgojno in izobraževalno vrednost.

Perne Valentin

»Papeževa mama« 90 letnica

Hišo na Prevoli sta kupila z možem Tonetom leta 1911, takoj po poroki. Oba sta bila doma iz Moravske doline, mož iz Tustanja, mama Antonija pa iz Vrhpolja. Ker v Vrhpolju takrat še ni bilo šole, je nekaj časa hodila v šolo v tustanjsko graščino, nekaj časa je bila šola v večji kmečki hiši. Šele zadnje leto je hodila v novozgrajeno šolo v Vrhpolju.

Navajena je bila trdega kmečkega dela, kajti doma so imeli veliko kmetijo. Tu na Prevoli pa je bilo lažje, ker je bila kmetija majhna. V zakonu se je zakoncema rodilo 6 otrok, od tega so štirje živi. Doma sedaj gospodarja sin Vinko.

Navajena je bila, da je zgodaj vstajala in šla pozno spat. Bolj, ko je delala, bolj je bila zdrava. V bolnici ni bila nikoli. Delo, domača hrana in zmerno ter mirno življenje, to je njen recept za dolgo življenje.

Zelimo, da bi tako čila obhajala še dosti življenjskih jubilejev.

T. R.

Poljski jamarji v Domžalah

Na povabilo domžalskih jamarjev so prišli v goste člani Jamarskega kluba Katowice s Poljske. Na obisku so bili teden dni. V tem času so si med drugim ogledali jamarski dom in Zeleno jamo na Gorjuši ter še več drugih kraških objektov. Vsem, ki smo se udeležili srečanja s Poljaki v podzemlju na skupni akciji, bo ostal ta dogodek v prijetnem spominu. Posebej moram omeniti mlado drzno Poljakinjo, ki je hotela biti povsod prva in je plezala kot »srna« po jamskih stenah,

nobena stena ji ni bila preveč strma in preveč gladka. Čeprav je bilo najprej sporazumevanje otežkočeno, to ni motilo prijetelega vzdušja in tovarštva. Poljaki so bili zadovoljni z našimi jamami, zlasti so občudovali Jamarski dom, saj na vsej Poljski nimajo niti enega. Ogledali so si tudi več jam na primorskem krasu.

Za prisrčen sprejem in prijetno počutje so se Poljaki oddolžili s tem, da so povabili domžalske jamarje na Poljsko.

S. S.

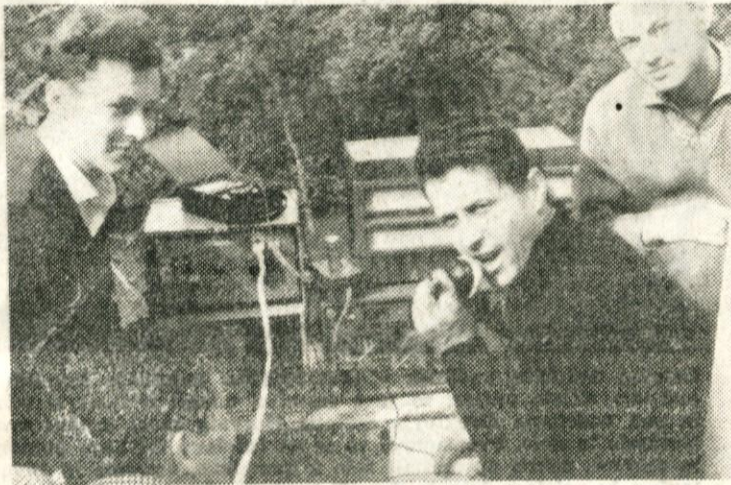
In na koncu še stavek, ki naj pove o konjičku našega slavljenca. Prednost daje sprehomdom po naravi. Kadar mu vreme to onemogoča, rad posedi pred televizijskim zaslonom; prej ko televizorjev še nismo poznali, pa je bil redni obiskovalec kinopredstav. Rad ima narodno glasbo in petje, o filmih pa meni da bi lahko bili boljši.

Ko sva se razhajala in si segla v roke, sva si zaželela zdravo in zadovoljno novo leto. Tovariš Šink pa je zaželel to tudi vsem bralcem našega časopisa.

O. Lipovšek

Skrivnostna govornica pik in črtic v službi družbenih interesov

UKV tekmovanja so priljubljena oblika dela radio-amaterjev. Domžalski amaterji se jih redno udeležujejo že vrsto let in dosegajo lepe uspehe. Letos in lani so v jugoslovanskem merilu trikrat dosegli drugo mesto. Tekmovali so z Menine planine, od koder je tudi naš posnetek

V zadnji številki našega lista smo pisali o pomembnosti sodobno organiziranih, dobrih zvez v primeru vojne ali ob elementarnih nesrečah. Zato smo obiskali domžalski radioklub, kjer večer za večerom fantje in dekleta vzpostavljajo zveze na radijskih valovih z znanimi in neznanimi prijatelji iz vseh naših republik in iz tujine. Njihov pozivni radiomaterski znak YU3CAB je že vrsto let znan domačim in tujim radioamaterjem, ki jih združuje veselje do sodobne tehnike, elektronike, in kar jim omogoča vzdrževanje prijateljskih stikov. To pa je danes bolj kot morda kdajkoli pomembno. Z morsejevo abecedo pik in črtic, ki pomenijo posamezne črke in številke in z govorno besedo se tkejo stebri nevidne, pa vendar trdne niti prijateljstva ljudi raznih narodnosti, poklicev, verovanj, teh ali onih pripadnosti, belih in črnih, s te ali one strani tega — žal razdeljenega sveta.

Vzpostavljanje zvez na ultrakratkih in kratkih valovih pa je samo del njihove dejavnosti, ki je neločljivo povezana z drugimi, ki niso nič manj pomembne ali še pomembnejše. Radioamaterska organizacija je neizčrpen vir dobrih poznavalcev radijske tehnike in radiotelegrafistov za našo armado, za potrebe teritorialne obrambe in civilne zaščite v mirnem času pa zlasti ob raznih nesrečah.

Domžalski amaterji so tako vključeni v stalno evropsko mrežo pripravljenosti in so vodja te mreže za Slovenijo. Ta mreža omogoča posredovanje raznih majhnih obvestil, iskanje vseh vrst pomoči, zlasti ob raznih nesrečah. Širši javnosti so znani nekateri primeri, ko so prav radioamaterji posredovali nabavo nujnih zdravil iz tujine. To pa je samo drobec iz vsakodnevnega dela.

Tesno sodelovanje z organi za narodno obrambo, zlasti pri vzgoji kadrov — radiotelegrafistov in njihovem nadaljnjem usposabljanju. Letos pozimi so tako v radioklubu testirali 70 vojaških obveznikov-telegrafistov. V bodoče jih bodo ne samo testirali, ampak bodo verjetno tudi vsako leto organizirali tečaj za njihovo nadaljnje usposabljanje.

Letos so sodelovali tudi pri nekaterih drugih akcijah na področju obrambnih priprav in civilne zaščite v skladu s programom obrambne vzgoje. To pa bi morali po njihovem mnenju še okrepiti, saj dosedanji preizkusi kažejo, da bi bilo treba čimveč vojnih obveznikov, pa tudi drugih usposobiti za delo s sodobnimi sredstvi obveščanja. Ob tej priliki pa ne bi bilo prav, če ne bi omenili tudi njihovih tekmovalnih rezultatov in dela pri vzgoji mladih konstruktorjev in telegrafistov. Izvedli so tečaj za nove radiote-

legrafiste in za pionirje — konstruktorje o temeljih radijske tehnike in elektrotehnike. Sodelovali pa so tudi na vseh pomembnejših tekmovanjih radioamaterjev v jugoslovanskem in evropskem merilu. Tako so na UKV tekmovanju v juliju in septembru letos — enako tudi lani — zasedli odlično 2. mesto v Jugoslaviji in se tako uvrstili na 20.—30. mesto v Evropi. To pa je v konkurenci tisočev radioamaterjev izreden uspeh, s kakršnim se lahko pohvalijo le malokateri klubi. Upoštevati je treba, da je tehnični napredek na tem področju strahovit in da so sodobne naprave zelo drage. Doslej so jih v glavnem konstruirali sami, te dni pa so

kupili na Japonskem novo kratkovalovno sprejemno-oddajno postajo moči 2000 W in novo UKV aparaturo, ki jih bosta šele omogočila nemoteno delo. Denar za to so v glavnem zbrali sami. Razmišljajo pa, da bi v prihodnjem letu ustanovili radioamaterske tečaje tudi v Moravčah, Lukovici in Mengšu in jih opremili z radijskimi aparaturnami. Zlasti za Moravče bi bila taka dejavnost nadvse koristna, saj bi radijsko postajo lahko uporabljali tudi za zvezo z Domžalami.

Največja težava — pravijo, da ne bi radi »jamrali« — kot vsi — samo o sredstvih, da se pač zavedajo, da občinska blagajna ni preveč polna, venč bi morali vsaj za nakup radijskih postaj dobiti večjo pomoč, zlasti če želijo razširiti dejavnost tudi v druge večje kraje v občini. Dokazovati upravičenost te zahteve, verjetno ni potrebno.

F. Gerbec

Kako bo moralo biti odslej opremljeno vaše kolo?

Veliko prometnih nesreč se pripeti zato, ker kolesarji nimajo pravilno opremljenih koles. Ugotovitve kažejo, da so za kolesarje pomembnejše in učinkovitejše označbe na zadnjem delu kolesa, kot pa prednja luč. Zaradi vedno številnejših nesreč bo potrebno storiti vse, da bodo lastniki oziroma uporabniki vozili samo s pravilno opremljenimi kolesi.

KAKŠNO JE PRAVILNO OPREMLJENO KOLO?

Kolo in kolesa s pomožnim motorjem morajo imeti luč za osvetljevanje ceste, pritrjeno na sprednji del kolesa, sprednji rob luči ne sme biti nižji kot 40 cm, zgornji pa ne več kot 120 cm nad cestno površino.

Odsevna površina odbojnega stekla mora meriti najmanj 20 cm². Če pa ima tako vozilo tudi zadnjo luč za označevanje vozila, pa mora znašati odsevna površina najmanj 8 cm².

Od 1. januarja 1970 dalje bodo morala imeti kolesa in kolesa s pomožnim motorjem z obeh strani vsakega pedala dve odbojni stekli oranžne barve. Na to že sedaj opozarjamo kolesarje.

Kolesa in kolesa s pomožnim motorjem morajo imeti še napravo za dajanje zvočnega signala. To pa je lahko zvonec, troblja ali hupa, pri katerih moč ne sme biti manjša od 70 DB (decibelov).

Kolo, na katerem kolesar vozi še otroka do 8 let starosti, mora imeti na okviru pred voznikom poseben sedež, na sprednjih vilicah pa držajke za noge.

Zgornje določbe veljajo tudi za trokolo. Pri trokolesu z dvema kolesoma zadaj mora biti odbojno steklo nad levim kolesom. Pri trokolesu z dvema kolesoma spredaj in z osjo, široko nad 80 cm, pa poleg odbojnega stekla na zadnjem kolesu še eden ob levem robu karoserije, in sicer nameščen tako, da ga voznik ne zakriva.

Med kršitve sodijo v prvi vrsti vinjenost kolesarjev, prevažanje predmetov, ki kolesarje ovirajo pri vožnji, vožnja zunaj določenih stez, prevažanje po več otrok na enem kolesu in podobno.

Te prestopke bodo organi javne varnosti v bodoče strožje preganjali in prestopnike po potrebi tudi kaznovali.

V počastitev dneva JLA bosta TVD Partizan Domžale in I. osnovna šola priredila v soboto, 20. decembra ob 19. uri v telovadnici I. osnovne šole Telovadno akademijo.

Vabljeni!

Domžalska hala mora biti polno izkoriščena

Poročilo o občnem zboru košarkašev

Košarkarski klub Domžale je imel svoj občni zbor v avli domžalske hale 5. decembra. Udeležilo se ga je kakih 80 aktivnih igralcev, poleg njih pa tudi predstavniki občinske skupščine, občinske zveze za telesno kulturo in družbeno-političnih organizacij.

Po izvolitvi delovnega predsedstva je predsednik košarkarskega kluba dr. Mitja Šircelj podal poročilo o delu kluba. Bil je zelo samokritičen, pri obravnavi problematike pa tudi konkreten.

Če v grobem povzamemo ugotovitve predsednika in problematiko, ki je bila obravnavana na občnem zboru, lahko ugotovimo naslednje:

1. Vodstvo kluba nima dovolj finančnih sredstev za normalno delo. To pa zahteva od članov upravnega odbora, da morajo po delovnih organizacijah in drugih institucijah prositi za dodatna sredstva. Kot da bi bil šport, v tem primeru košarka, nekaj povsem nepotrebne. In to kljub temu, da so trenutno košarkarske tekme najboljše obiskane športne prireditve v Domžalah. Dr. Šircelj pa je tudi ugotovil, da je takih navdušencev, ki bi zbirali oziroma moledevali za dodatna materialna sredstva, vedno manj.

2. Klub je prekinil vse treninge, predvsem zaradi negotovosti, kdo bo poravnal dolg, ki ga ima do upravljavca hale. (Ta dolg za namerno znaša trenutno 26.000 din.) Na občnem zboru so sklenili, da začno 15. decembra ne glede na dolg ponovno trenirati. Dvorana mora biti zasledena, da bo služila svojemu namenu. Ko je razpravljaj mladiček Milan Vodopivec o tem vprašanju, je med drugim dejal: »Saj nam dvorane ne more prinesiti Miklavž, temveč nam jo lahko priskrbiš le občinski možje.«

3. Eno izmed važnih vprašanj za delo kluba je kako poživiti delo v komisijah. Dosedaj je aktivno delala le komisija za prvo ekipo, ki se je ukvarjala s problemom, kako uspešno pripeljati košarko iz nevarnih voda, v katerih je bila vse do zadnjega srečanja z moštvom Slobode iz Tuzle.

Posledice takega dela so kmalu pokazale, da je bilo zanemarjeno delo na drugih področjih, kot je na primer vzgoja mladih, ki je bila prepuščena stihiji.

4. Mladincem, pionirjem in pionirkam že dolgo obljublajo športno opremo za trening, vendar do sedaj ni bilo mogoče te obljube izpolniti, ker je oprema zelo draga.

5. Zedinili so se, da bo treba tudi v bodoče posvetiti veliko pozornosti vzgoji mladih, predvsem še tistim domačim igralcem, ki redno vadijo in imajo smisel za košarko. Mlajši

igralci morajo imeti perspektivo, da bodo v doglednem času začeli igrati v prvem moštvu, prav zato bo treba formirati še eno moštvo, ki bo tekmovalo v republiški ligi. Na ta način si bodo igralci pridobili izkušnje in kvaliteto, ki je potrebna za tekmovanje v višjem razredu.

6. Nujno potrebno bo spremeniti dosedanj sistem financiranja. Predlog je bil, da se ponovno ustanovi sklad za financiranje za telesno kulturo. Vendar naj bi v bodoče ta sklad ali pa proračun občinske zveze za telesno kulturo bil udeležen v proračunu z določenim odstotkom. (Sedaj je za celotno športno dejavnost in dejavnost vseh društev namenjeno iz občinskega proračuna 150.000 din. Sam proračun KK za leto 1970 pa znaša 128.000 din. Najbrž so košarka in tudi druge športne discipline s takim načinom financiranja obsojene na stagnacijo. Res je sicer, da finančna sredstva ne morejo nadomestiti pripravljenosti športnih delavcev za delo, vendar je za vsako množično in kvalitetno dejavnost, posebno tam, kjer je prisoten družbeni interes za vzgojo mladih, potrebno imeti določena materialna sredstva za normalno delovanje.)

7. Vse premalo se piše o delu košarkarke, predvsem o delu in tekmovanju mladih, ki so v zadnjem času dosegli nekaj lepih uspehov. Posebno viden je napredek, odkar sta prevzela trening tov. Boris Štifter za pionirje in ing. Mirko Mazgon za mladince, ter Vera Zupanc, ki je prevzela pionirke, ki so že imele svoj prvi nastop na turnirju v Šoštanju. Tudi mladinci in pionirji so v republiškem merilu osvojili peto mesto, kar kaže, da ima domžalska košarka kvalitetno zaledje.

Na občnem zboru je bil za novega predsednika KK izvoljen ing. Miro Varšek, v upravni odbor pa so bili kooptirani: Jože Mali, Aleksander Skok, Jernej Bernot, Pavlin Zule in ing. Franc Rožič.

Ing. Jože Zevnik je za uspešno delo pri organizaciji košarkarke prejel diplomu KK, katero mu je izročil predsednik društva.

Sodim, da je KK Domžale s svojim vztrajnim delom opravil zaupanje družbe tudi na ta način, da je poleg rednega tekmovanja organiziral pomembne športne prireditve, ki so pomenile afirmacijo kluba, afirmacijo hale in ki so ime občine Domžale ponesele tudi izven republiških in državnih meja.

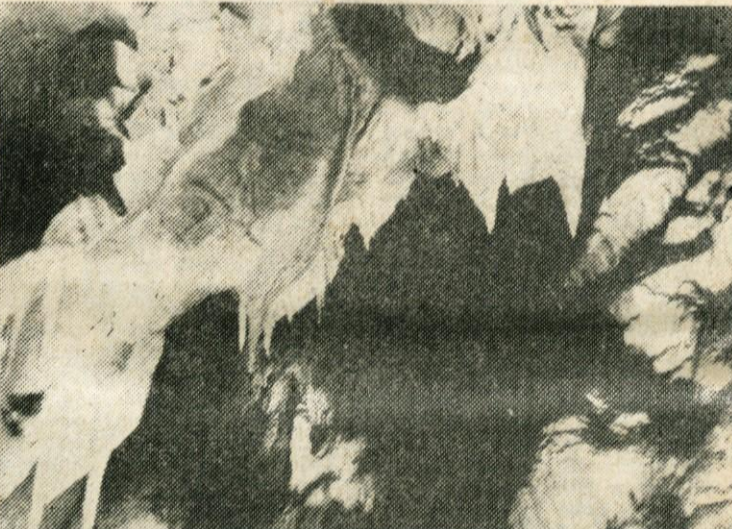
V mislih imam mednarodni turnir v košarki, ki je bil od 20. do 22. julija in Balkansko prvenstvo mladink, ki je bilo od 27. do 29. julija v okviru občinskega praznika.

Novemu odboru želimo čimveč uspehov pri propagiranju športne misli med našo mladino.

M. Deisinger

Delovni kolektiv podjetja »NOVOPREM«, nekdanje invalidsko podjetje »Zlato polje«, se je z lastnimi silami izkopal iz težav in pod vodstvom direktorja Štefana Horvata začel urejati svoje življenje in delo. Preusmerili so se na izdelavo šolskega pohištva in opreme, začeli opremljati šole s kompletno opremo in inventarjem in pri tem delu že dosegli prve uspehe, ki so jim dvignili ugled tudi zunaj naše republike. Posebno priznanje so dosegli za solidno opremo nove šole v Polhovem gradu, katere vrednost je znašala skoraj 60 milijonov din. Na dvorišču podjetja že stoji v grobem dozidana nova proizvodna hala, ki bo v veliki meri zboljšala delovne pogoje zaposlenih

Tomincova jama v Stegnah, ki so jo raziskali domžalski jamarji, skriva v sebi mnoge naravne lepote, ki jih človek še ni oskrnil

Moštvo hokejskega kluba Prevoje ob svojem prvem nastopu v Celju v lanski hokejski sezoni. Kratak zapis o teh fantih objavljamo na naslednji strani

Dopisujte v Občinski poročevalec

Predstavljamo vam občinske odbornike

Danes: Jože Knep iz Jarš

Jože Knep je star 28 let, in zelo delaven kot predsednik krajevnih skupnosti, kot gasilec in v vrstah delavcev RK. In kakšni so njegovi delovni načrti?

Avtobusno postajališče v Srednjih Jaršah so po dveletnem delu asfaltirali. Tisoč in nekaj sto ur prostovoljnega dela ter mnoge vožnje krepko odtehtajo finančni prispevek, ki je zadostoval le za asfaltno oblogo. Knep se je naloge lotil in jo s pomočjo vnetih somišljenikov opravil. Povedal pa je, da so sodelovali pretežno le tisti, ki se z avtobusi le bolj poredko vozijo. Tistih, ki vsak dan čakajo na avtobus ni bilo.

S pomočjo družbe je urejeno avtobusno postajališče na Rodici. Nekdanje postajno poslopje Rodica, ki so ga vaščani sami zgradili, pa bodo sedaj, ko jim postaja ni več potrebna, uporabili za gasilski dom. Dela so v teku. Že smo omenili asfaltiranje ceste skozi vas. Sredstva in samoprispevek po 200 dinarjev in hišo bodo zadostovala le za del od deteljice na Rodici do stare šole. Na tem odseku so vsa zemeljska dela ter kanalizacija že opravljena in urejena.

Na tej cesti bodo postavili tudi deset kandelabrov za cestno razsvetljavo. Uporaba ceste v nočnem času bo tako varnejša.

O gradnji šole meni, da je treba spoštovati gradbeni lokacijski načrt in ga ne spreminjati, ker so spremembe zelo drage. Najnovejši zazidalni načrt označuje prav to področje za novo stanovanjsko gradnjo in za gradnjo nove polne osemletke. Zahtevek pri tem je, da dobi naselje Vir—Količevo cestno povezavo preko novega mostu čez Bistrico, ki ga morajo zgraditi z novo šolo ali še pred tem.

To so zadeve, ki so v teku in znane. Še več vprašanj pa je pri tem razgovoru odbornik Jože Knep naslovil na široko skupnost in to:

— Urediti velja vprašanje podpirancev, ki se preživljajo z neznanim delom. V primeru nezgode pa bi bila dolžnost občine, da jim zagotovi nadaljnje preživljanje.

— Ostreje ukrepati proti kršilec javnega reda in kalilcem nočnega miru. Nepoznane so kazni, ki so jih naložili tistim gostinskim delavcem, ki kljub prepovedi točijo alkoholne pijače vinjenim osebam, mladoletnikom in po uradni dovoljenem času.

— Treba bi bilo izdelati pravičnejši ključ za delitev sredstev med občinskim proračunom in krajevnimi skupnostmi.

— Prometni miličniki bi lahko pogosteje kontrolirali hi-

trost vožnje na cestah, kjer je ta omejena.

— Kdo bo uredil vprašanje podpisa nove pogodbe z upravo Železniško transportnega podjetja v Ljubljani za nadaljnje spraviljanje tovornega prometa na kamniški progi. V primeru, da podpis pogodbe ne bo, potem bo tovorni promet tekkel iz Ljubljane v Kamnik MIMO DOMZAL IN JARŠ, kjer je kamniška občina takšno pogodbo že podpisala.

— Kdaj bodo končani pogo-vori in dogovori o kmečkem zdravstvenem zavarovanju.

— Kdaj bomo lahko brali v Občinskem poročevalcu o davkoplačevalcih in plačanih davščinah za leto 1969?

Tovariš Knep se je poslovil z NAJBOLJŠIMI ŽELJAMI SVOJIM VOLIVCEM IN DRUGHM DRŽAVLJANOM ZA NOVO LETO 1970.

Otmar Lipovšek

Poročilo o zbiranju samoprispevka za izgradnjo šol v občini

Datum	Plan	Kumulativni znesek realizacije	% realizacije
do 30. 6.	108.333	92.281	85,18
do 31. 7.	216.666	222.475	102,68
do 31. 8.	324.999	341.580	105,10
do 30. 9.	433.332	446.220	102,97
do 31. 10.	541.665	573.250	105,83
do 30. 11.	649.998	708.563	109,01

Sredstva, ki se zbirajo iz samoprispevka, se sproti oročajo pri Kreditni banki in hranilnici v Domžalah, da bo upravni odbor sklada naslednje leto lahko najel posojilo in pričel z gradnjo nekaterih objektov, ki jih program predvideva.

Tudi reševanje širšega domžalskega šolskega okoliša zado-

voljivo napreduje. Sprejet je bil že sklep, da se bo kot eden prvih objektov iz tega programa zgradila za področje Vira, Količevega in Jarš nova popolna osemletka na desnem bregu Bistrice, prek katere bo napravljen most, ki bo ta naselja povezoval med seboj.

Ustanovitev hokejskega kluba na Prevojah

Prevoje so prav gotovo bogat rezervoar športnikov, pa naj bo to v košarki, nogometu, težki atletiki in sedaj še v hokeju na ledu. Čeprav so po tamkajšnjih zaledenelih ribnikih že več kot dve leti drsali, so se šele v letošnjem letu odločili, da registrirajo svoj hokejski klub in si s tem pridobijo pravico tekmovali v republiški ligi. 21. novembra 1969 so v klubski sobi mladinskega aktiva na Prevojah ustanovili prvi hokejski klub na področju naše občine. Na tem ustanovnem občnem zboru sta bila navzoča delegata Hokejske zveze Slovenije in predsednik občinske zveze za telesno kulturo Pavlin Zule, ki jim je obljubil vso pomoč s strani občinske zveze. Tudi hokejski klub

Olimpija jim bo pomagal s tem, da bodo dobili od njega rabljeno hokejsko opremo, strokovne nasvete za nadaljnji razvoj hokeja na Prevojah pa jim je dal tov. Vodišek, ki je eden prvih organizatorjev te športne discipline v Jugoslaviji.

Nov hokejski klub šteje okoli 40 članov, ki s prostovoljnimi delom urejajo prostor za drsanje. Namenjen bo predvsem za trening, medtem ko bodo morali prvenstvene tekme odigrati v hali Tivoli ali pa v Kranju.

Hokejisti Prevoj so imeli svoj ledeni krst že lansko leto s hokejskim klubom v Celju, kjer so izgubili z minimalno razliko.

M. Deisinger

Priprave na sneg

V skladu s programom dela, ki si ga je smučarsko društvo Domžale zadalo na zadnjem občnem zboru, je bil 16. 11. 1969 organiziran na Velikem vrhu jesenski kros.

Organiziran je bil z namenom pregledati kondicijsko pripravljenost vseh tekmovalcev našega društva. Proga je bila dolga približno 3500 m, speljana od vzhodja smučarske proge, kjer je bil tudi cilj.

Zaključek proge je bil 250 m dolg suhi slalom. Rezultati teka kažejo zadovoljivo kondicijsko pripravljenost tekmovalcev, ki so letni suhi trening združevali z udarniškim delom na smučarski progi.

Skupno je nastopilo 18 tekmovalcev.

Rezultati teka:
Ml. mladinci:

1. Feri PLIBERŠEK 11.25
2. Miro GLAVINC 11.35
3. Drago HUT 11.39

St. mladinci:

1. Jože SPRAJCAR 13.00
2. Daniel NAROBÉ 13.37
3. Tone HORJAK 17.30

Člani:

1. Dušan VIDMAR 11.02
2. Rado KRALJ 11.36
3. Vinco GRABNAR 14.10

Rado Kralj

Ze vrsto let poznajo odborniki obeh zborov občinske skupščine Jožeta Knepa kot razpravljalca, ki se ne boji nobene teme. Tokrat smo ga obiskali z namenom, da se z njim pogovorimo o njegovem delu v občinskem zboru domžalske občinske skupščine.

Za začetek dvojice: eno o kraju in drugo o aktivnosti tovariša Knepa

Krajevna skupnost zajema naselja Rodica, Spodnje, Srednje in Zgornje Jarše. Samo v Srednjih in Zgornjih Jaršah je okoli 400 volivcev. Sto šolarjev hodi sprva v nepopolno osnovno šolo v Spodnjih Jaršah, potem pa na druge šole, odvisno od tega, kje stanujejo. V omejenih naseljih so tri gostilne, ena menza, trinajst obrtnikov in le ena, res komaj imena vredna trgovina v Grobljah. Na tem območju je čutili aktivnost dela gasilcev, ki štejejo 25 mož in so srednje dobro opremljeni. Aktivna je tudi SZDL in organizacija Rdečega križa. Mladina nima posebnih zahtev, aktivno pa deluje le v vrstah gasilcev. Nekaj mlajših pa kaže voljo za motociklistični šport in dovolj vne, da bi tudi nastopala.

Samo s kmetijstvom se bavi le še manjše število najstarejših vaščanov. vsi mlajši pa si iščejo delo pri obrtnikih in predvsem v industriji. Kar precej jih je, ki se danes že vozijo tudi do Ljubljane odnosno v Kamnik. Dnevna migracija je v Jaršah večja kot v mnogih drugih krajih.

Vasi te krajevnih skupnosti so elektrificirane, toda že do sedaj so priklopili preveč novih odjemalcev električnega toka zato bo treba misliti na izgradnjo nove trafo postaje. Hudo bo le, če bodo vaščani zopet postavljeni pred pogoj, financirajte si izgradnjo trafo postaje sami!

Naselje je na zahodni strani povezano s cesto 3. reda Domžale—Duplica, skozi vasi Srednje Jarše — Spodnje Jarše in Rodica pa poteka makadamska cesta, ki bo prihodnje leto delno asfaltirana.

Gostovanje domžalskih šahistov na Danskem

V petek, 24. oktobra je 14 članov SK Domžale odšlo na gostovanje na Dansko. V Randers, ki leži na polotoku Jylland na severu Danske, smo prispeli v soboto popoldne, zvečer pa smo se že pomerili s šahisti Randersa kar na 14 deskah. Zmagali smo z rezultatom 9:5 in se tako krepko oddolžili za lanskoletni poraz 5 1/2 : 4 1/2 v Domžalah. Celo točko so prispevali Vavpetič, Cizel, Trebušak, Zupančič P., Hribar V. in Zupančič M., remizirali so Karnar, Skok, Hren, Laznik, Sonc in Milič, izgubila pa sta samo Ivačić in Lorbek.

Šahisti Randersa uspešno tekmujejo v III. danski ligi.

Prenočili smo pri družinah šahistov, v nedeljo opoldne pa smo si na hitro ogledali lepo mesto, ki ima okoli 40.000 prebivalcev. Popoldne so nas gostitelji z avtomobilji odpeljali v 35 km oddaljeno mesto Aarhus, kjer smo se pomerili z mestnim klubom, ki zaseda 5. mesto v I. danski ligi. Dvoboj je bil odigran na 11 deskah. Zmagali so domačini z rezultatom 7:4. Zmagovalci med našimi so bili Ivačić, Karnar in Cizel, remizirala pa sta Trebušak in Zupančič P. Kolikor bi

Hren in Laznik izkoristila boljši poziciji, bi z močnimi domačini dosegli vsaj neodločen rezultat.

Pristaniško mesto Aarhus, ki je tako veliko kot Ljubljana, smo zapustili v ponedeljek popoldne, popoldne pa smo prispeli v Kopenharn. Ker je bilo za ogled mesta le malo časa, je našo pozornost pritegnila predvsem literatura, ki je pri nas šele v povojih. V torek zjutraj pa smo že bili v Stockholmu. Za ogled mesta in njegovih znamenitosti smo imeli na voljo ves dan. Celo vreme nam je bilo naklonjeno. Zvečer smo se odpravili nazaj v Kopenharn, se na povratku ustavili v Hamburgu in si ogledali znano mestno četrt St. Pauli.

V četrtek zjutraj smo prispeli v München, ki je že ves v znamenju olimpijskih iger 1972. Od tam smo se z avstrijskim vlakom pripeljali do Beljaka, tam pa počakali vlak za Jugoslavijo. Tako smo 2 uri stali na eni nogi v nabasanih vagonih.

V petek 31. oktobra navsezgodaj smo domžalski šahisti zaključili prvo gostovanje malce utrujeni, vendar polni lepih in prijetnih vtisov s potovanja.

S. Laznik

Jesenska bilanca nogometašev iz Domžal

Končal se je jesenski del tekmovanja v NPL. Nogometaši Jarš so v 11 kolih dosegli 14 točk, kar je zanje nedvomno lep uspeh. S tako uvrstitvijo so si omogočili možnost, da se potegujejo celo za naslov najboljšega moštva v spomladanskem delu tekmovanja. Tudi nogometaši iz Doba so letos uspešno startali in so bili na domačem terenu zelo trd oreh vsem klubom, ki nastopajo v tem tekmovanju, saj je nekajkrat prekrizalo račune tudi favoritom, ki se potegujejo za najboljša mesta. To je ponoven dokaz, da lahko v nogometu še vedno borbenost in tovarištvo nadomestita tisto tehnično znanje, s katerim so razpolagali igralci najboljših moštev.

Moštvu Domžal pa gre letošnje prvenstvo res slabo izpod nog. Čeprav si prizadevajo izboljšati svoj položaj na lestvici, jim je uspelo prehiteti v zadnjih kolih le Kamnik. Najbrž bo tudi domžalskim nogometašem potrebno malo več borbenosti in tovarištva na igrišču, če bodo hoteli v spomladanskem delu prvenstva nadoknaditi izgubljene točke.

Končni vrstni red jesenskega prvenstva na lestvici izgleda takole:

1. ELAN	11	7	3	1	30:9	17
2. B. KRAJINA	11	8	1	2	31:19	17
3. LITIJA	11	7	0	4	35:17	14
4. INDUPLATI	11	7	0	4	25:21	14
5. ODRED	11	5	2	4	20:21	12
6. SLOVAN	11	5	1	5	24:16	11
7. MIRNA	11	5	0	6	25:27	10
8. DOB	11	4	2	5	22:25	10
9. RAKEK	11	4	1	6	19:27	9
10. DOMŽALE	11	2	3	6	14:31	7
11. KAMNIK	11	1	4	6	18:25	6
12. MEDVODE	11	2	1	8	17:42	5

V mladinski ligi pa se mladinci iz Doba in Domžal niso najbolje izkazali. Med 10. klubi je Dob pristal ob koncu jesenske sezone na 10. Domžale pa na zadnjem mestu. Nogometaši Ithana, ki letos tekmujejo v PNL I. razred, so letos osvojili drugo mesto na prvenstveni lestvici, pred njim je le nogometni klub Cementar iz Zagorja.

Ne glede na dosežene rezultate, ki so trenutni odraz dela klubov, moramo pohvaliti vse tiste športnike-nogometaše, ki vidijo v tem športu nekaj več kot samo svoje izživiljanje na zelenem polju. Kajti ta šport krepi tudi tovarištvo in smisel za kolektivno igranje, da se skupno veselijo zmago in da tudi poraze športno prenašajo, kar pa včasih ni lahko.

M. Deisinger

Strelstvo

Po približno enoletnem »počitku« je Občinski strelski odbor Domžale spet začel z delom. Člani odbora so se zmenili, da bodo enkrat mesečno imeli sejo, kjer se bodo pomenili o delu, ki so ga opravili in o tistem, ki je še pred njimi. Tega dogovora se držijo in delo je steklo, pokazali so se tudi že prvi rezultati. Razve-

seljivo je, da je odboru ponovno uspelo vzbuditi zanimanje za strelstvo v naši občini. To se vidi po tem, da so treninzi, ki jih imamo tedensko, dobro obiskani in morajo velikokrat čakati, da prideš sploh na vrsto. Na strelišču je namreč 5 strelskih mest, kar pa je včasih še premalo. SO Domžale je ob-

vestil sind. podružnice, da so treninzi ob sredah popoldne in ob sobotah dopoldne, streljamo pa seveda tudi ob nedeljah, čeprav so nedelje predvsem namenjene tekmovanjem. Od 19. oktobra in do 1. decembra smo organizirali dve tekmovanji, kjer se je pomerilo med seboj okrog 50 strelcev. Na tekmovanju 9. novembra je tekmovalo 5 ekip in 1 posameznik. Ekipe so dosegle naslednje rezultate:

Krogov

1. MLINOSTROJ I	633
2. INDUPLATI	601
3. TOSAMA	526
4. INDUPLATI II	501
5. STUGS	385

Najboljši posamezniki pa so bili:

Krogov

1. Niko KRZAN	172
2. Miro SIMIC	156
3. Roman ANDREJKA	161
4. Franjo RIHTAR	161
5. Zdravko KRAJSEK	161

Drugo tekmovanje smo organizirali v počastitev 29. novembra. Pokrovitelj tekmovanja, ki se ga je udeležilo 9 ekip, je bil obč. sind. svet, ki je za to priložnost dal strelcem lep pokal.

Ekipni rezultati:

Krogov

1. MLINOSTROJ I	490
2. INDUPLATI II	487

Slovenska šahovska liga — zahodna skupina.

V nadaljevanju tekmovanja v slovenski ligi je ekipa SK Domžale dosegla naslednje rezultate:

NOVO MESTO : DOMŽALE 2,5 : 5,5

Odložen dvoboj 3. kola smo prepričljivo dobili in znova se je pokazalo, da Novomeščani z nami nimajo sreče. Po celo točko so osvojili Karnar, Cizel, Trebušak in mladinec Križelj, remizirali pa so Ivačić, Vavpetič in Laznik.

DOMŽALE : KOPER 4,5 : 3,5

Na papirju precej slabše goste smo premagali premalo prepričljivo. Svoje nasprotnike so premagali Ivačić, Karnar, Trebušak in Križelj, remiziral pa je Cizel.

»BOREC« KRANJ : DOMŽALE 4 : 4

Dvoboj z neposrednim tekmečem za 4. mesto se za nas ni končal najbolj ugodno. Imeli smo izgled za zmago, ki jih pa nismo izkoristili. Celé točki sta osvojila Lorbek in Trebušak, remizirali pa so Ivačić, Vavpetič, Cizel in Laznik.

DOMŽALE : CERKNICA 7 : 1

Končno smo dosegli visoko zmago, ki nam je pomagala do delitve 4. mesta. Zmagali so: Ivačić, Vavpetič, Karnar, Cizel, Lorbek, mladinec Križelj in mladinka Osolnikova.

Končna lestvica zahodne skupine je naslednja:

1. Ljubljana	7	4	1	2	37,5
2. Kočevje	7	5	1	1	36

3. INDUPLATI I	456
4. LEK	421
5. INDUPLATI III	394

Med prvimi petimi posamezniki pa je bil vrstni red takšen:

1. Franjo RIHTAR	177
2. Zdravko KRASEK	169
3. Niko KRZAN	163
4. Jože KUMAR	162
5. Miro SIMIC	158

Na tretje tekmovanje smo šli v Ljubljano. V nedeljo 7. decembra je bilo tekmovanje za prehodni pokal »Franja Pera«, ki je bil eden prvih povojnih strelcev s pištolo pri nas. Za to tekmovanje smo pripravili dve ekipi, bolj zato da se tekmovanja udeležimo, kot pa zato, da bi osvojili prehodni pokal.

Vendar je naši prvi ekipi v postavi: Marjan Mavrič, Franc Aleš, Zdravko Krajšek uspelo tisto, česar ni nihče pričakoval.

Druga naša ekipa je zasedla sedmo mesto.

OSO Domžale organizira pod pokroviteljstvom ZZB — Domžale 21. t. m. tekmovanje v počastitev dneva JLA, 28. t. m. pa S. D. INDUPLATI v Jaršah na svojem strelišču odprto prvenstvo posameznikov.

Vabimo vse, ki imate veselje do strelskega športa, da se tekmovanja udeležite

Rezultate teh dveh tekmovanj pa bomo objavili v prihodnji številki.

Miro Simic.

Šahovske novice

3. Salonit Anhovo	7	5	0	2	33
4. Domžale	7	5	1	2	29,5
5. Kranj	7	3	3	2	29,5
6. Novo mesto	7	2	1	4	24,5
7. Koper	7	1	1	5	21
8. Cerknica	7	0	0	7	13

(1. kolona pomeni število dvobojev, 2. število zmag, 3. število neodločenih dvobojev, 4. število izgubljenih dvobojev, 5. pa skupno število osvojenih točk.)

Zmagovalec zahodne skupine je ekipa Ljubljane, ki pa ni prepričljivo osvojila prvega mesta, saj je dva dvoboja celo izgubila. Mlada in mnogo obetajoča ekipa iz Kočevja je sigurno osvojila drugo mesto, minimalno so bili poraženi samo v Domžalah. Preseneča 3. mesto malo znane, a borbene ekipe iz Anhoval. Delitev 4. mesta za našo ekipo predstavlja neuspeh. Uspoštevamo lahko samo to, da smo imeli v ekipi preizkušeno članico. Zelo dobro je igrala samo polovica ekipe. Tako sta Karnar na 3. in Cizel na 4. deski zbrala vsak po 5 točk (iz 6 partij). Na 6. deski je Trebušak zbral 5 točk (iz 7 partij), na 7. deski pa je mladinec Križelj dobil 4 točke (iz 7 partij). Druge ekipe so z ozirom na svojo moč dosegle realna mesta.

Za naslov letošnjega moštvenega prvaka Slovenije se bosta tako pomerila Ljubljana in Celje, ki je zmagovalec v vzhodni skupini.

S. Laznik

Za novo leto 1970 čestitajo:

Za novo leto 1970
čestitajo vsem občanom:

Skupščina občine Domžale
Občinska konferenca ZKS Domžale
Občinska konferenca SZDL Domžale
Občinski sindikalni svet Domžale
Občinski odbor ZZB NOV Domžale
Občinski komite ZMS Domžale
ter vse množične organizacije in društva

Tovarna kovčkov in usnjenih izdelkov

Domžale

proizvaja: najrazličnejše kovčke, aktovke, potovalne in pisarniške mape, damske, večerne in potovalne torbice, usnjene rokavice etuije, damske in moške pasove, in druge galanterijske proizvode.

Za nakup se priporoča in čestita za novo leto 1970 vsem občanom Domžal in svojim odjemalcem

Tovarna sanitetnega materiala Domžale

Proizvaja: sanitetni material, sanitetne omarice in torbice, potovalne apoteke, avtomobilske apoteke, BIBO palčke za nego, dojenčka kozmetično vato in razne filtre za cigarete
Za novo leto 1970 čestita vsem občanom in jim želi mnogo delovnih uspehov

PAPIRNICI KOLIČEVO

tovarna papirja, kartona in lepenke želi vsem občanom veliko delovnih uspehov v letu

1970

in priporoča svoje izdelke

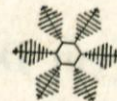
Mlinostroj Domžale

proizvaja vse vrste mlinskih strojev in čestita občanom ob novem letu 1970

Universale Domžale

tovarna klobukov in konfekcije čestita vsem občanom in odjemalcem ter se priporoča za nakup svojih izdelkov v lastni trgovini v Domžalah Ljubljanska c. 89

TERMIT DOMZALE

s svojima obratoma v Moravčah in Ihanu priporoča potrošnikom svoje izdelke
IN JIM ČESTITA ZA
NOVO LETO 1970

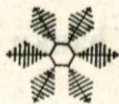
Združena kemična industrija Domžale

z obratoma v Domžalah in na Količevem želi vsem občanom mnogo delovnih zmag in uspehov v letu 1970 in priporoča svoje izdelke

Induplati Jarše industrija platnenih izdelkov

čestita vsem občanom srečno in uspehov polno

ново leto 1970

in se priporoča za nakup v svoji trgovini v Jaršah

OPTIKA Ljubljana

poslovalnica Domžale, Ljubljanska 67 obvešča cenjene stranke, da je odprla svojo poslovalnico za izdelavo očal in za vsa popravila optične stroke.

Delovni čas: vsak dan od 8.-16. ure in v soboto od 8.-13. ure.

OBČANOM ŽELIMO SREČNO, ZDRAVO IN USPEHOV POLNO NOVO LETO 1970 IN SE PRIPOROČAMO ZA CENJENA NAROČILA.

Za novo leto 1970 čestitajo:

Podjetje **VODOVOD**

Domžale

čestita za

ново leto 1970

vsem svojim odjemalcem in jim

želi mnogo poslovnih uspehov

Trgovsko podjetje

NAPREDEK Domžale

Cenjenim kupcem voščimo

SREČNO NOVO LETO 1970

in se priporočamo za obisk v vseh naših poslovalnicah

trak

MENGEŠ

tovarna pozamenterije čestita občanom in svojim odjemalcem za novo leto 1970 in jim želi mnogo uspehov

SLAMNIK MENGEŠ

čestita za novo leto 1970 vsem občanom in se za nakup priporoča tudi v prihodnje

Srečno in uspehov polno

ново leto 1970 želi vsem

občanom in potrošnikom

VODOVOD

podjetje Mengeš

tovarna filca
MENGEŠ

Izdeluje vse vrste tehničnih in iglanih filcev ter najmodernejših oblog za pode. Vsem občanom in odjemalcem mnogo delovnih zmag v letu 1970

stanovanjsko podjetje domžale

želi vsem prebivalcem domžalske občine mnogo uspehov v letu 1970 in priporoča svoje usluge

Zavarovalnica Sava

poslovna enota Mengeš želi vsem občanom srečno novo leto 1970

SERVO MIHALJ — IPK Zrenjanin

priporoča svoje izdelke in čestita vsem potrošnikom za

NOVO LETO 1970

OLJARNA

Domžale

Novoprem Domžale

čestita vsem občanom za novo leto 1970 in jim priporoča nakup svojih izdelkov v lastni trgovini v Homcu

opekarna radomlje

želi vsem delovnim kolektivom in občanom srečno in uspehov polno novo leto 1970

MARKETING

podjetje za poslovne in tržne usluge Ljubljana s svojimi skladišči:

- Grocka
- Bečej
- Takovo

v Domžalah želi vsem občanom srečno in uspeha polno

NOVO LETO 1970

Delavska univerza Domžale

s poslovno enoto občinsko knjižnico želi vsem občanom in delovnim kolektivom SREČNO IN USPEHOV POLNO NOVO LETO 1970 ter skupnih prizadevanj pri izobraževanju

FLORJAN EKSPRES - Miklavčič Anica

Kolodvorska 6, Domžale

želi vsem cenjenim gostom srečno in uspehov polno novo leto 1970 in se še nadalje toplo priporoča

Komunalna banka in hranilnica Ljubljana

poslovna enota

DOMŽALE

želi vsem svojim vlagateljem mnogo delovnih uspehov v letu 1970 in se priporoča
Vlagajte svoje prihranke pri naši poslovni enoti v Domžalah